„NIWA" TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr

Ніва

№ 12 (108) БЕЛАСТОК, 23 САКАВІКА 1958 г. ГОД III

Перад з'ездам БГ-КТ

Канферэнцыя Беластоцкага Аддзела БГ-КТ у Міхалове

Мусіць у Міхалове на ніводным сходзе не было яшчэ столькі людзей, колькі сабралося на канферэнцыю Аддзела БГ-КТ, 16 сакавіка г. г.

Зала Міхалоўскага Павятовага Дома культуры, дзе адбывалася канферэнцыя, запоўнілася да апошняга месца дэлегатамі і сімпатыкамі Таварыства.

Старшынёй канферэнцыі быў выбраны Алесь Дзярманскі — дагэтуляшні сакратар Беластоцкага Аддзела БГ-КТ. У прэзідыум канферэнцыі паклікана прадстаўнікоў ГП БГ-КТ, прадстаўнікоў павятовых улад, партыі і дзеячоў Таварыства. З дакладам аб дзейнасці Аддзела выступіў настаўнік Агульнаадукацыйнага ліцэя ў Міхалове — Арсень Зіневіч.

У дакладзе, між іншым, А. Зіневіч звярнуў увагу на справу развіцця беларускай асветы. «У Беластоцкім павеце — чытаў ён, — існуе 31 пачатковых школ, у якіх беларуская мова навучаецца як прадмет. Аднак узровень навучання беларускай мовы ў гэтых школах далёка не задавальняючы. Яшчэ дагэтуль адчуваецца вялікі недахоп кваліфікаваных кадраў да навучання беларускай мове, брак школьных дапаможнікаў, ды і падыход самых настаўнікаў да гэтай справы не найлепшы. Усё гэта з'яўляецца прычынай таго, што некаторыя бацькі не бачаць неабходнасці, каб дзеці іх вывучалі родную мову. Таму ў будучыні Аддзел БГ-КТ, павінен звярнуць асаблівую ўвагу на развіццё беларускай асветы і паляпшэнне становішча ў школах Беластоцкага павета».

Далей дакладчык гаварыў аб развіцці беларускіх гурткоў мастацкай самадзейнасці, якіх апошнім часам паўстала вельмі многа ў Беластоцкім павеце: «Некаторыя самадзейныя мастацкія калектывы, як напрыклад у Гарадку, ужо шырока вядомы па-за межамі Беласточчыны. Добра так сама развіваюцца гурткі мастацкай самадзейнасці ў Новай Волі, Мелешках, Шымках і іншых мясцовасцях.

Пасля даклада ўзніклі вельмі ажыўленыя спрэчкі, у часе якіх выступалі аж 18 дэлегатаў.

— «Кіраўнікі нашага Таварыства — гаварыў Сцяпан Зенюк, — настаўнік з Гарадка, — зусім мала цікавяцца справамі развіцця нашай беларускай асветы. Вось напрыклад у Гарадку будуецца сярэдняя школа. Чаму-ж не паклапаціцца аб тым, каб яна была беларускай школай? Самае-ж насельніцтва дамагаецца гэтага. Нажаль ніхто з ГП не цікавіцца гэтай справай. Беларуская сярэдняя школа ў Гарадку вельмі патрэбная. Тут-жа ва ўсёй акаліцы, большасць насельніцтва — гэта беларусы. Чаму-ж іх дзецям, пасля заканчэння пачатковай школы, не вучыцца ў сярэдняй беларускай школе?»

Далей у спрэчках дэлегаты, між іншым, звярнулі ўвагу на выкарыстанне ў культурнай дзейнасці Таварыства Павятовага Дома культуры ў Міхалове, які яшчэ дагэтуль поўнасцю не выкарыстаны.

Многія дэлегаты гаварылі аб справах сужыцця беларусаў з палякамі, аб тым, што яно карэнным чынам змянілася на лепшае.

Аб гэтым гаварылі таксама і палякі — жыхары Міхалова, прысутныя на канферэнцыі.

— «Няма нам чаго сварыцца і бокам глядзець адны на другіх, — гаварыў адзін з іх. Усе мы жывем у аднолькавых умовах і народная ўлада аднолькава нас трактуе. Чаму-ж тады не жыць нам саправды па-сяброўску і дапамагаць адны другім у штодзённым жыцці?»

На канферэнцыі гаварылася і аб тым, што Таварыства павінна разгарнуць яшчэ больш актыўную дзейнасць сярод беларускага насельніцтва, асабліва ў напрамку арганізавання гурткоў мастацкай самадзейнасці і распаўсюджвання свайго роднага часопіса «Ніва». Пасля спрэчак выбрана новае праўленне Беластоцкага Аддзела БГ-КТ. У склад прэзідыума праўлення ўвайшлі: Янка Палоцкі, — як старшыня, Янка Саковіч — сакратар і Кастусь Хлябіч — скарбнік.

Пастаноўлена, што сядзіба Беластоцкага Аддзела БГ-КТ будзе знаходзіцца ў Міхалове.

Пасля выбару прэзідыума праўлення выбрана 37 дэлегатаў на II-гі З'езд БГ-КТ, які адбудзецца 30 сакавіка гэтага года ў Беластоку.

На заканчэнне адбылася мастацкая частка. Выступалі беларускія самадзейныя калектывы з Гарадка і Новай Волі. Гарадоцкі драмгуртох пад кіраўніцтвам Алеся Дзярманскага, выступіў з пастаноўкай аднаактовай п'есы М. Крапіўніцкага — «Боты». Трэба падкрэсліць, што гарадоцкія артысты з вялікім талентам выконвалі свае ролі, таму і воплескам не было канца. Прысутныя гарачымі апладысментамі сустрэлі выступленні новаарганізаванага гарадоцкага гуртка мандаліністаў і трыё ў складзе: Н. Мушынская, Н. Цівanюк і А. Яроцкая пры акампанеменце В. Яроцкага. Яны выконвалі некалькі беларускіх народных песень і частушкі складзеныя Н. Мушынскай спецыяльна з выпадку канферэнцыі.

...Усім Вам шчасця мы
жадаем,
З другім З'ездам
паздраўляем,
А для новай шлем мы
ўлады

Каб не было між іх звады...

—спявалі гарадоцкія, таленавітыя жанчыны.

Аднак мусіць найбольш горача і сардэчна сустрэла публічнасць выступленні трыё з Новай Волі — сёстраў Марыю і Галю Баўтручуковых і Марыю Буйко. Яны выканалі некалькі народных песень. Гэтыя дзяўчаты маюць сапраўды вялікі талент. Галоўнае Праўленне павінна бліжэй пацікавіцца імі і дапамагчы развіцца гэтым талентам.

Драмгуртох з Новай Волі выступіў з пастаноўкай аднаактовай п'есы «Мікітава красуня» Дубіцкага.

Трэба прызнаць аб'ектыўна, што канферэнцыя Беластоцкага Аддзела БГ-КТ у Міхалове пакінула незабыўныя ўражанні, як дэлегатам, так і жыхарам Міхалова, а што найважнейшае, парушыла манатоннае жыццё гэтай аколіцы. (вб)

30. III. г. г. у Беластоку адбудзецца II-гі З'езд БГ-КТ

Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства паведамляе, што II-гі З'езд дэлегатаў БГ-КТ адбудзецца 30. III. г. г. у Беластоку ў Доме ТПП-Р (рагавы будынак вул. Сенкевіча — Рынак Касцюшкі) і распачнецца ў 10 гадзін раніцы.

Удзельнікі мастацкага калектыву з Бельска.
Фото — Лясоцкі

Не пагражае нам беспрацоўе

Згодна з пастановамі XI Пленума КЦ ПЗПР у сучасны момант, у шматлікіх нашых прадпрыемствах і ўстановах адбываецца акцыя ліквідацыі лішкі працоўнай сілы. У сувязі з гэтым некаторыя скептыкі пачалі гарланіць, што нам цяпер пагражае беспрацоўе.

Ці сапраўды ліквідацыя лішкі працоўнай сілы можа стаць прычынай беспрацоўя ў краіне? Ці пасля таго сапраўды цяжка будзе паступіць на працу?

На гэтыя пытанні ўжо цяпер з цэлай станоўчасцю можна даць адмоўны адказ.

Вядома, што амаль у кожным ваяводстве існуе большы ці меншы лік зарэгістраваных асоб, якія шукаюць працы. Аднака-ж ўсёроўна лік гэтых асоб ёсць значна меншы чым лік вольных месц.

Напрыклад: рэсорт сувязі патрабуе каля 15.800 новых працаўнікоў. Аднак гэта яшчэ не сведчыць аб тым, што можа ён забяспечыць працай кожнага, хто толькі прыедзе, таму, што між інш. Цэнтральная управа (ЦЗ) публічных дарог, дзе патрабуецца 10 тысяч працаўнікоў можа забяспечыць толькі сезонний працай фізічных рабочых. На такіх самых умовах можа паступіць на працу каля 1.500 рабочых у прадпрыемствы Цэнтральнага праўлення пабудовы дарог і мастоў, а 300 рабочых у Дольнашлёнскія каменаломні.

Прадпрыемствы ПКС могуць забяспечыць працай 2.000 людзей, — перш за ўсё высокакваліфікаваных шафёраў і працаўнікоў транспарту.

Толькі на самых чыгунках патрэбна да працы больш чым тысяча людзей.

Паводле інфармацыі Міністэрства будаўніцтва і прамысловасці будаўнічых матэрыялаў, у прадпрыемствах яму падлягаючых, па рабуецца каля 6.000 рабочых.

Аддзелы асветы і акруговыя дырэкцыі прафесіянальнага школьніцтва зласкалі патрабаванне на 10.850 новых настаўнікаў і выхавацеляў, якія атрымаюць працу ў школьніцтве ў 1958/59 годзе.

Патрабуецца таксама каля 3 тысячы новых настаўнікаў у пачатковых школах. Кожны год прафесію настаўніка пакідае значная колькасць людзей, якія адыходзяць на амерытуру, або на іншыя пасады. Прыблізна, што ў гэтым годзе, каля 2.000 настаўнікаў пакінуць свае пасады.

Агулам, у галіне асветы, у новым навучальным годзе, можна забяспечыць працай каля 16 тысяч педагогаў.

Рэсорт унутранага гандлю ў гэтым годзе можа прыняць на працу (на тэрыторыі ўсёй краіны) 22 тысячы рабочых.

Сёлеташні план развіцця лёгкай прамысловасці стварае магчымасць забяспечыць працай 8.000 рабочых.

27 тысяч вольных штатаў налічваецца ў галіне службы аховы здароўя.

Усе гэтыя прыклады сведчаць аб тым, што беспрацоўе нам не пагражае, і што кожны, хто толькі хоча працаваць — можа паступіць на працу.

Міжнародны агляд

ВЫБАРЫ У ВЯРХОУНЫ СОВЕТ СССР

16 сакавіка 1958 года адбыліся выбары ў Вярхоўны Совет Саюза СССР. Як паведамляе маскоўскае радыё, з самага рана многія выбаршчыкі сабраліся на выбарчых участках, каб аддаць свае галасы за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных. Грамадскасць усяго свету з цікавасцю сачыла за выбарамі ў СССР. У СССР прыехала многа замежных дэлегацый, у тым ліку і дэлегацыя ЗША. Госці знаёміліся з працай агітпунктаў і выбарчых камісій, з дзейнасцю грамадскіх арганізацый у сувязі з падрыхтоўкай да выбараў, а таксама прысутнічалі ў якасці назіральнікаў на выбарчых участках у час выбараў.

ЗАГАВОР УДЗЕЛЬНІКАЎ СЕСІІ СЕАТО.

Ад 11-га да 13-га сакавіка 1958 года ў Маніле на Філіпінах адбылася сесія ўдзельнікаў ваеннага пакта СЕАТО. У працы сесіі прымаў удзел дзяржаўны сакратар ЗША Далес. Асаблівую ўвагу звярнулі ўдзельнікі сесіі на ўмацаванне гэтага ваеннага блоку ў мэтах барацьбы з комунізмам.

Многа месца займала так званае інданезійскае пытанне, г. зн. спробы ўмяшання ва ўнутраныя справы Інданезіі, а таксама іншых краін Поўднёва - Усходняй Азіі, якія вызваліліся ад каланіяльнага іга.

10 сакавіка 1958 года ўрад КНР апублікаваў заяву з прычыны манільскай сесіі СЕАТО. У заяве гаворыцца, што «Заходнія каланіяльныя дзяржавы на чале з ЗША маюць намер з дапамогай гэтай сесіі ўзмоцніць умяшанне ва ўнутраныя справы краін Поўднёва - Усходняй Азіі, узмоцніць гонку ўзбраенняў і падрыхтоўку да вайны, стварыць амерыканскія базы ядзернай і ракетнай зброі на тэрыторыі азіяцкіх краін — удзельніц гэтага блоку, пашырыць сферу дзейнасці гэтага агрэсіўнага блоку і, такім чынам, узмоцніць напружанасць у раёне Азіі і Ціхага акіяна».

ВАЕННЫ ФЛОТ ЗША ПАГРАЖАЕ ІНДАНЕЗІІ

Грубае ўмяшанне імперыялістычных дзяржаў ва ўнутраныя справы Інданезіі працягваецца. Інданезійскі друк паведамляе, што Сінгапур, які бліжэй за ўсё размешчаны да тых раёнаў Суматры, дзе акапаліся інданезійскія мяцежнікі, стаў цэнтрам, адкуль ажыццяўляецца гэта ўмяшанне. Штабкватэра мяцежнікаў знаходзіцца ў Сінгапуры. Тут-жа «працуе» тайнае «бюро» прадстаўнікоў заходніх краін, якія дапамагаюць інданезійскім сепаратыстам.

У Сінгапур прыбыў амерыканскі крэйсер «Брэмертон» — флагман першага крэйсерскага злучэння 7-га амерыканскага флоту. У мінулым тыдні сталі на якар два амерыканскія эсмінцы.

Такія дзеянні амерыканцаў з'яўляюцца па сутнасці ваеннай дэманстрацыяй супроць інданезійскага ўрада. Такім чынам, умяшанне імперыялістычных дзяржаў ва ўнутраныя справы Інданезіі з кожным днём становіцца ўсё больш відавочным.

ЛІСТ М. С. ХРУШЧОВА ДА АНГЛІЙСКАГА ФІЛОСАФА Б. РАСЕЛА

У Лондане ў мінулым тыдні быў апублікаваны ліст М. С. Хрушчова ў адказ на ліст англійскага філосафа Б. Расела, напісаны да М. С. Хрушчова ў лістападзе 1957 года. Б. Расел у сваім лісце выступаў з прапановай забараніць вытворчасць і выкарыстанне ядзернай і ракетнай зброі.

М. С. Хрушчоў падкрэслівае ў сваім лісце, што СССР вельмі жадае, каб была забаронена ядзерная і ракетная зброя. У сучасны момант, — піша М. С. Хрушчоў, неабходна перайсці ад слоў да справы, каб вызваліць народы свету ад сталай небяспекі, якою з'яўляецца вайна. «Думаю, — піша М. С. Хрушчоў на заканчэнне, — што калі імперыялізм распачне новую сусветную вайну, то яна з'явіцца для яго пагібеллю. Народы не будуць мірыцца з такім ладам, які не можа існаваць без вайн, без знішчэння мільёнаў людзей у імя павелічэння багацця жмені манапалістаў».

РОСПУСК ПАЛІТЫЧНЫХ ПАРТЫЙ У СІРЫІ

12 сакавіка 1958 года прэзідэнт Аб'еднанай Арабскай Рэспублікі Насер выдаў распараджэнне распусціць усе палітычныя партыі ў тым ліку і комуністычную, а таксама ўсе палітычныя арганізацыі Сірыі.

Адначасова прэзідэнт Насер аб'явіў у Сірыі ўсеагульную амністыю.

ВЫНІКІ ВЫБАРАЎ У СУДАНЕ

Ад 27 - га лютага да 8-га сакавіка 1958 года ў рэспубліцы Судан адбываліся парламенцкія выбары. Выбралі 173-ох дэпутатаў у палату прадстаўнікоў, а таксама 30 членаў сената.

Такія канчатковыя вынікі размеркавання месц у палаце прадстаўнікоў, перададзеныя цэнтральнай выбарчай камісіяй: партыя «Аль-Ума» — 64 месцы, нацыянальна - юніяністкая партыя — 46, народна - дэмакратычная партыя — 25, ліберальная партыя — 17, федэральная партыя — 1, асобы, чыя партыйная прыналежнасць невядома — 18, незалежныя — 2.

АДКАЗЫ М. С. ХРУШЧОВА НА ПЫТАННІ РЭДАКЦЫІ «ТРЫБУНА ЛЮДУ»

10 сакавіка 1958 года М. С. Хрушчоў прыняў члена рэдкалегіі «Трыбуна люду» З. Бранярка і сталага карэспандэнта гэтай газеты ў Маскве М. Луцкага і меў з імі размову.

М. С. Хрушчоў адказаў на пытанні адносна ўнутранага становішча СССР пасля XX з'езду КПСС, аб міжнародным становішчы, аб адносінах паміж Польшчай і СССР. «Нягледзячы на тое, — сказаў М. С. Хрушчоў,—што пэўныя колы ў імперыялістычных краінах ліхаманкава чапляюцца за збанкрутаваўшую палітыку «з пазіцыі сілы», перспектывы аслаблення міжнароднай напружанасці і развіцця супрацоўніцтва паміж краінамі з розным грамадскім ладам у галіне эканомікі, а таксама ў галіне навуковага і культурнага абмену цяпер больш спрыяльныя».

На заканчэнне размовы М. С. Хрушчоў сказаў: «Карыстаючыся выпадкам, я хацеў-бы перадаць праз вашу газету брацкае прывітанне ўсяму польскаму народу і пажадаць яму новых поспехаў у будаўніцтве соцыялістычнай Польшчы».

ЯШЧЭ АДНА ПЕРАМОГА СУСВЕТНАЙ ГРАМАДСКАСЦІ

13 сакавіка 1958 года ў Парыжы было афіцыяльна аб'яўлена, што Вышэйшы совет магістратуры (вышэйшы орган, які кантралюе дзейнасць суловых улад), які засядаў пад старшынствам прэзідэнта рэспублікі Рэнэ Каці, разгледзеў рашэнне алжырскага ваеннага трыбунала, які прыгаварыў да пакарання смерцю алжырскіх патрыётак Джамілу Бухірэд, Жакліну Герудж і Джамілу Буаза. Вышэйшы совет магістратуры вырашыў замяніць гэты прыгавор тром удзельніцам нацыянальна - вызваленчага руху ў Алжыры пажыццёвай катаржнай працай.

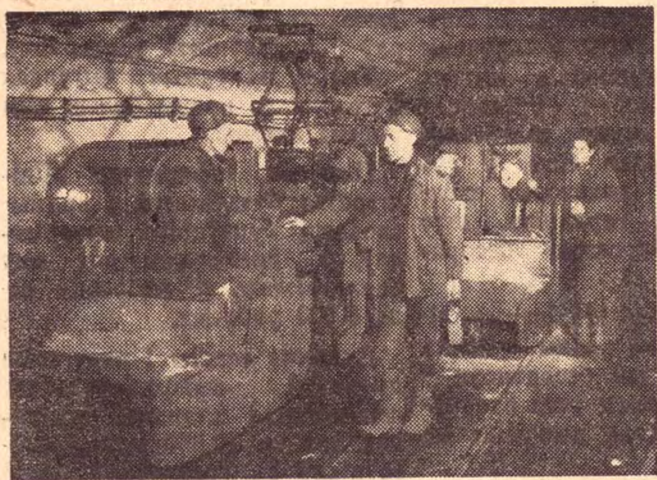
ЗАЯВА МІНІСТЭРСТВА ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ СССР

15 сакавіка 1958 г. апублікавана Заява Міністэрства замежных спраў СССР у сувязі з тым, што за апошні час у замежным друку з'явіліся паведамленні аб тым, што ЗША і іншыя заходнія дзяржавы выношваюць планы склікання Камісіі ААН па разбраенню. Спроба склікаць Камісію, у якой з 25-ці членаў 16 уваходзяць у склад розных ваенных блокаў, якімі кіруюць заходнія дзяржавы, сведчыць аб тым, што ініцыятары гэтага манеўра выходзяць не з жадання садзейнічаць стварэнню ўмоў для дзелавога разгледжання і вырашэння неадкладных пытанняў разбраення, а з імкнення абвастрыць становішча, паглыбіць існуючыя паміж краінамі разыходжанні і паставіць новыя перашкоды на шляху да ўрэгулявання праблемы разбраення.

Заява Міністэрства замежных спраў СССР яшчэ раз падкрэслівае, што толькі скліканне нарады кіраўнікоў урадаў «абяцае найлепшыя вынікі і адкрывае рэальныя перспектывы для ажыццяўлення мерапрыемстваў, якія могуць пакласці пачатак горача жаданай усімі народамі разрадцы напружанасці ў адносінах паміж дзяржавамі».

УЛ. Л.

1 мільярд тон вугалю — вялікае свята гарнякоў

17.III. сакавіка г. г., а 14-тай гадзіне, гудкі ўсіх заводаў на Шлёнску апавясцілі выдабыццё 1 мільярда тон вугалю ў нашай краіне.

На здымку: фрагмент станцыі вугальнай шахты «Сосніца». Фото — ЦАФ.

Небяспечная гульня з вадароднымі бомбамі

Увесь свет глыбока ўсхваляваны весткамі аб тым, што 11 сакавіка ў пасёлку каля горада Флорэнса (Поўднёвая Караліна) упала атамная бомба, якую згубіў амерыканскі ваенны самалёт. Ужо не першы раз амерыканскія самалёты губляюць атамныя бомбы, пагражаючы мірнаму насельніцтву страшнымі бедствамі.

На гэтцы раз справа выглядала так. Містэр Грэг, чыгуначнік, які пражываў у пасёлку каля горада Флорэнса, майстраваў лавачку каля свайго дома. Недалёка ў садзе гулялі яго дзеці. Жонка займалася дома гаспадаркай, і ніхто не падазраваў нават аб небяспецы. Але нечакана ў паветры пачуўся гул самалёта, раздаўся страшэнны выбух. Мірны домік Грэга рухнуў. На невялікі пасёлак, што ў пяці кілометрах ад горада Флорэнса, упала атамная бомба з амерыканскага бамбардзіроўшчыка. Было пашкоджана шэсць дамоў, бабтысцкая царква, шэсць чалавек было паранена. Хаця адбыўся толькі абмежаваны выбух, хаця ядзерная рэакцыя не адбылася, аднак узнікла пагроза радыеактыўнага заражэння мясцовасці. Раён, дзе ўпала атамная бомба, быў акружаны войскам.

Але-ж не заўсёды можа здарыцца такая выпадковасць, што атамная бомба не ўзарвецца. Выбух можа адбыцца не толькі ў пасёлку, дзе мала насельніцтва. Ен можа адбыцца і ў Вашынгтоне, і ў Лондане, Парыжы, Боне, ды і наогул усюды там, дзе лётаюць амерыканскія самалёты, якія возяць атамныя і вадародныя бомбы. Тады пацерпяць мільёны ні ў чым не вінаватых жыхароў, і толькі таму, што пэўныя колы ЗША гуляюць у небяспечную ваенную гульню.

Паведамленні аб тым, што ў ЗША з амерыканскага бамбардзіроўшчыка ўпала атамная бомба, выклікалі сур'ёзную трывогу сярод англічан, над галовамі якіх цэлыя суткі лётаюць амерыканскія бамбардзіроўшчыкі з вадароднымі бомбамі.

Група лейбарыстаў — членаў парламента звярнулася да прэм'ер-міністра Макмілана з запытаннямі, у якіх чуецца трывога з прычыны палётаў над Англіяй бамбардзіроўшчыкаў з вадароднымі бомбамі.

Французскія газеты з трывогай каменціруюць аб тым, што амерыканскі бамбардзіроўшчык выпадкова кінуў атамную бомбу ў штаце Поўднёвая Караліна. «Ці будзем мы чакаць, — піша газета «Ліберасьён», — пакуль які-небудзь амерыканскі самалёт згубіць атамную бомбу над Парыжам? Кожны дзень амерыканскія самалёты працягваюць лётаць над намі са сваім смяротным грузам».

Грэчаская газета «Авгі» піша, што паведамленне з Поўднёвай Караліны выклікала ў Грэцыі такі-ж жах, як і ў ЗША. Амерыканскі народ павінен сам асуджаць вар'яцтва сваіх кіраўнікоў, па віне якіх у ЗША памылкова можа ўзарваца вадародная бомба. І паколькі амерыканскія паветраныя патрулі лётаюць з вадароднымі бомбамі над Еўропай і існуе пагроза стварэння ракетных баз на грэчаскай тэрыторыі, грэчаскі народ не жадае быць ахвярай амерыканскіх памылак. Выбух у Караліне — сігнал аб небяспецы».

Народы свету глыбока ўстрывожаны апошнім выпадкам частковага выбуху амерыканскай атамнай бомбы, якая ўпала ў Поўднёвай Караліне, абураны паводзінамі амерыканскіх правячых колаў, якія тлумачаць здарэнне выпадковасцю. Такія выпадковасці могуць пацягнуць за сабой мільёны чалавечых ахвяр. Не будзе атамных і вадародных бомб, не будзе і выпадковасцей. Таму неабходна спыніць вытворчасць і выкарыстанне гэтай смяротнай зброі.

УЛ. ЛЕБЯДЗІНСКІ

Чаму людзі не хочуць вучыцца

У нашай краіне ёсць усе ўмовы для таго, каб вучыцца, каб закончыць не менш, як сярэднюю школу, не гаворачы ўжо аб пачатковай.

Усім вядома, што чалавек больш адукаваны зможа лепш працаваць, яму больш зразумелая палітыка нашай партыі, усе цяжкасці на жыццёвай дарозе ён пераадолявае значна лягчэй.

Вось таму Рада міністраў выдала пастанову №810, якая гаворыць аб неабходнасці давучвацца дарослым людзям, якія працуюць на розных прадпрыемствах і ўстановах. Аддзелы асветы па жаданню працоўных абавязаны арганізаваць адпаведныя школы на прадпрыемствах і ва ўстановах.

Аднак ёсць яшчэ шмат людзей, якія не хочуць павышаць сваю адукацыю. На Замброўскім тэкстыльным камбінаце 30 працэнтаў моладзі з'яўляецца малапісьменнай, а некалькі чалавек зусім не хадзілі ў школу.

У тэкстыльнай фабрыцы імя «Сержана» ў Беластоку працуе 368 чалавек малапісьменных, на фабрыцы фанеры — 115, на фабрыцы плюшу — 194, у ПКП — 113, і г. д. Не лепш з гэтай справай і ў нашых гандлёвых прадпрыемствах. Таму і не дзіва, што манка так распаўсюджана. А вось прыклад. У Семятыцкім павеце толькі два загадчыкі ГС закончылі 7 класаў. У ГС у Ліпску 17 працаўнікоў не закончылі 7 класаў. У ГС Дуброва 18 працаўнікоў маюць закончаных усяго па 3 класы пачатковай школы, да таго адзін з іх з'яўляецца загадчыкам аднаго з аддзелаў. Ніводзін з гэтых людзей не вучыцца, хаця для гэтага ёсць вельмі спрыяльныя ўмовы.

Часта бывае так, што выпускнікі сярэдніх школ не могуць знайсці працы і вымушаны застацца ў хаце на бацькаўскім хлебе, таму што малапісьменныя загадчыкі не жадаюць, каб у тых установах, дзе яны «правяць», працавалі людзі з сярэдняй адукацыяй, якія праз нейкі час могуць заняць іх месца. Так напрыклад, у Саколцы загадчык ГС заяўляе, што ён не хоча, каб у яго працавалі выпускнікі сярэдніх школ, што яны, па яго думцы, будуць горш выконваць свае абавязкі за тых, якія дагэтуль працавалі. А сам разам са сваім «працоўным» калектывам нават не падумаў аб тым, каб павысіць сваю адукацыю, хаця да 7 класаў пачатковай школы. Працаваць і вучыцца — гэта многа клопатаў. Трэба быць упартым, трэба ўмела выкарыстоўваць час, што ім не вельмі выгадна. Да таго яны не адчуваюць матэрыяльных нястач. Чалавек з трыма класамі пачатковай школы атрымоўвае такую самую зарплату, а то й большую, чым чалавек з сярэдняй, а нават і вышэйшай адукацыяй.

І вось бывае так, што загадчык пасля 3 класаў пачатковай школы жыве ў лепшых матэрыяльных умовах, чым той, хто закончыў вышэйшую адукацыю. «Вучыўся ты 15 год, а я і пятай долі таго не правучыўся, а жыву, браце, лепш чым ты», — часта пачуеш збоку. І той не запярэчыць яму, няма чаго яму адказаць, бо і сапраўды ён пакрыўджаны, хаця яго праца з'яўляецца больш плённай.

Такім малапісьменным загадчыкам ні холадна ні горача ад пастаноў «вялікіх» міністраў. Таму, што за пастановай міністраў № 810 не было ніякіх пастаноў, звязаных з матэрыяльнай зацікаўленасцю. Далей так быць не можа.

Вельмі правільна, што XI Пленум КЦ ПЗПР закрануў гэтыя справы. Трэба як найхутчэй выдаць канкрэтную пастанову адносна працы і зарплаты, якая-б прымушала вучыцца ўсіх тых, якія працуюць, а не маюць сярэдняй адукацыі.

М. Х.

Незвычайнае дасягненне

Гайнаўскі Дзяржаўны спажывецкі кааператыў (ПСС) сабраў у месяцы лютым г. г. 39 тысяч 52 зл. за значкі, што наклейваюцца на бутэлькі з гарэлкай (як дадатковую аплату).

Грошы прызначаны на фонд пабудовы школ і культурных цэнтраў.

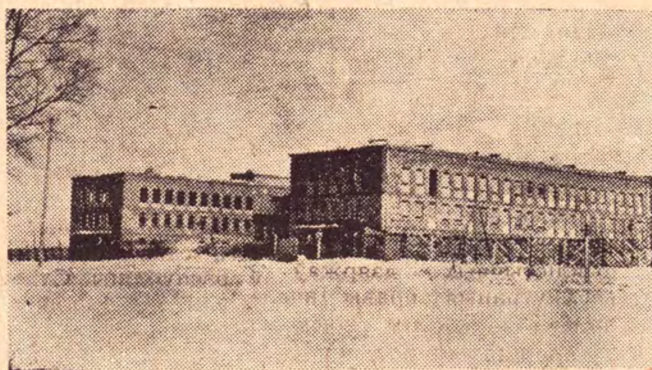
З гэтага відаць, што нямала гарэлкі выпілі жыхары Гайнаўкі і ваколіцы толькі ў месяцы лютым.

(аа)

Без яго ніводнае вяселле не абыйдзецца

Генрык Снарскі з вёскі Плянты (Сакольскі павет) ужо больш 12-ці год з'яўляецца музыкантам. За гэты час ён іграў больш чым на 500 вяселлях і многіх забавах у навакольных вёсках

Генрык Снарскі, як добры музыкант, вядомы амаль усёй Сакольшчыне.

Новабудаваны шпіталь у Бельску.

Фото — І. Р.

Разгортваецца культурнае жыццё Савецкай Беларусі

«Літаратура і мастацтва» ад 15 лютага 1958 г. апублікавала артыкул міністра культуры БССР Г. Кісялёва, у якім знаходзім шмат цікавага матэрыялу аб дасягненнях беларускай культуры і яе перспектывах на будучыню.

Аўтар адзначае, што падрыхтоўка да 40-годдзя Вялікага Кастрычніка выклікала моцны ўздым творчай энергіі ў асяроддзі работнікаў мастацтва і літаратуры краіны. Яны разам з усёй творчай інтэлігенцыяй Савецкага Саюза цесна згуртаваліся вакол партыі ў той момант, калі сярод праз пасобных савецкіх літаратараў і іх калег, у краінах народнай дэмакратыі, у прыватнасці ў Польшчы, з'явіліся рэвізіяніцкія тэндэнцыі. А гэтыя тэндэнцыі, як адзначае міністр Кісялёў, выявіліся ў адмаўленні гэтымі людзьмі кіраўнічай ролі партыі ў літаратуры.

У сваім артыкуле Г. Кісялёў падкрэслівае вялікія дасягненні тэатральнага мастацтва Беларусі. У мінулым годзе рэпертуар беларускіх тэатраў значна папоўніўся новымі п'есамі, сярод якіх значнае месца займаюць п'есы беларускіх аўтараў. Вось некаторыя з іх: «Святло з усходу» П. Глебкі, «Галоўная стаўка» К. Губарэвіча, «Папараць - кветка» І. Козела і інш.

На ўсесаюзным аглядзе драматычных і музычных калектываў тэатр імя Я. Купалы быў узнагароджаны дыпломам першай ступені, а рускі тэатр імя Горкага дыпломам другой ступені. Дыпломы першай ступені атрымалі таксама Беларуская дзяржаўная акадэмічная капела, Дзяржаўны народны аркестр і сімфанічны аркестр Белдзяржфілармоніі.

У 1957 годзе адбылася ў Мінску дэкада беларускай музыкі, у час якой былі прадстаўлены такія творы, як кантата «40 год» М. Аладава, сюіта для сімфанічнага аркестра Г. Вагнера, кантаты «Ясныя дарогі» і «Песня аб Леніне» Ю. Семянякі і інш.

Маюцца таксама дасягненні і ў галіне выяўленчага мастацтва. На ўсесаюзнай мастацкай выстаўцы экспанавецца больш 250 лепшых твораў беларускага жывапісу, скульптуры і графікі. Сярод іх вылучаецца скульптура З. Азгура «Ул. І. Ленін», карціна А. Шыбнёва «Ленін на Фінляндскім вакзале» і інш.

Гледачы прагледзелі шэраг новых фільмаў, выпушчаных Беларускай кінастудыяй. Заслугоўваюць асаблівай увагі такія мастацкія [illegible] легенда», «У адзінай сям'і» (аб заходніх абласцях Беларусі), «На зямлі беларускай».

Плённым будзе рэпертуар беларускіх тэатраў у 1958 годзе. Яны выпусцяць 80 новых спектакляў, сярод якіх значнае месца займаюць творы беларускіх драматургаў і кампазітараў. Зараз тэатр імя Я. Коласа рыхтуецца да пастаноўкі інсцэніроўкі трылогіі Я. Коласа «На ростанях». Рускі тэатр імя Горкага рыхтуе над п'есай па раману П. Пестрака «Сустрэнемся на барыкадах». Беларускія тэатры аддаюць вялікую ўвагу творам рускай і зарубежнай класікі. У гэтым годзе на сцэну выйдуць: опера «Чарадзейка» П. Чайкоўскага, п'есы «Улада цемры» Л. Талстога, «Васа Жалязнова», «На дне» і «Ягор Булычоў» М. Горкага, «Рэвізор» М. Гогаля, «Юлій Цэзар» У. Шэкспіра і інш.

Беларуская кінастудыя працуе над радам новых фільмаў, якія збіраецца выпусціць у гэтым годзе. У ліку гэтых фільмаў знаходзіцца фільм аб падпольнай рэвалюцыйнай барацьбе ў былой заходняй Беларусі «Чырвонае лісцё» і фільмы аб партызанскай барацьбе на Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны — «Галзіннік спыніўся апоўначы» і «Дзяўчынка шукае бацьку».

У 1958 годзе беларускія мастацкія калектывы наведаюць братнія рэспублікі Савецкага Саюза і краіны народнай дэмакратыі. Намячаецца прыезд Дзяржаўнай капелы БССР у маі ў Польшчу. Беларусь наведае Познанскі мужчынскі хор.

Шэраг цікавых звестак аб кнігавыдавецкай справе знаходзім у артыкуле Г. Кісялёва. У мінулым годзе выдадзена 615 назваў кніг. У бягучым годзе намячаецца выдаць 575 назваў кніг. У тым ліку выйдзе 70 новых твораў беларускіх пісьменнікаў.

Бурна разгортваецца калгаснае культурнае жыццё. У мінулым годзе пабудавалі 451 калгасны клуб. Паўстала 2.000 новых гурткоў мастацкай самадзейнасці. Шматлікія гурткі мастацкай самадзейнасці за сваю працу атрымалі дзяржаўныя ўзнагароды.

У Беларусі вялікая ўвага прысвячаецца развіццю кіносеткі. У 1958 годзе будзе адчынены новы шырокаэкранны кінотэатр у Слуцку. Вельмі цэнная інвестыцыяй з'яўляецца новая кінастудыя ў Мінску, пабудова якой будзе працягвацца ў гэтым годзе. Намячаецца закончэнне ў гэтым годзе злымачнага павільёна. У 1958 годзе Міністэрства культуры павінна ўвесці ў эксплуатацыю новыя кінатэатры ў Мінску, Брэсце, Нова - Беліцы і Слуцку.

У 1958 годзе будзе закончана пабудова ў Мінску Дзяржаўнага мастацкага музея БССР, кансерваторыі і чатырох кінотэатраў.

Уздым нацыянальнай свядомасці беларусаў у XIX стагоддзі

Уз'яднанне ў канцы XVIII ст. Беларусі з Расіяй стварыла новыя ўмовы для жыцця беларускага народа. І хоць беларускі народ не быў вызвалены ні ад сацыяльнага, ні ад нацыянальнага прыгнёту, гэтае ўз'яднанне мела прагрэсіўнае значэнне, бо адкрывала шляхі да далейшага развіцця беларускай культуры і літаратуры.

Таму большая частка беларускай грамадскасці ўз'яднанне з Расіяй прыняла з задавальненнем. Эканамічнае жыццё Беларусі пачало хутка развівацца, нягледзячы на існуючыя перажыткі феадальнага ладу. У пачатку XIX стагоддзя пачала больш шпарка развівацца рамесная і мануфактурная прамысловасць, а ў палове таго-ж стагоддзя і фабрычная. Краіна пачала, хоць і паволі, уваходзіць у каляіны капіталістычнай эканомікі.

Эканамічныя і палітычныя ўмовы мелі велізарны ўплыў на развіццё беларускага народнага жыцця. Беларуская культура, заняпаўшая ў выніку шматвяковага прыгнёту беларускага народа польскімі магнатамі, у пачатку XIX стагоддзя пачала адраджацца, хоць царскі ўрад жорстка праследваў беларускую нацыянальную думку. Беларускі рух пачаў усё больш прыцягваць увагу не толькі беларусаў па паходжанню, але нават палякаў і рускіх.

Вельмі цікавым з'яўляецца той факт, што ў беларускі рух, як у сэнсе палітычным, так і навуковым шмат уключылася людзей з Беласточчыны. Беласточчына ўжо ў першай палове XIX стагоддзя лічылася найбольш прамыслова развітай часткай беларускіх земель (маючы на ўвазе раёны Беласточчыны, дзе пражывала выключна беларуская насельніцтва). Капіталістычная эканоміка давала аб сабе знаць не толькі ў горадзе, але і ў сельскай гаспадарцы. Руйнавалася тая частка дваранства, якая не перабудавала сваёй гаспадаркі на новы лад і ў выніку гэтага не магла вытрымаць канкурэнцыі. Збяднеўшая частка дваранства пачала наладжваць кантакты з сялянскімі масамі. Такія збліжэнні спрыялі пашырэнню беларускага руху.

У сувязі з тым, што найбольшыя польска - расійскія супярэчнасці мелі месца на Беласточчыне, таму можа іменна гэтая зямля ўнесла вялікі ўклад у развіццё беларускай думкі.

Паднясць самасвядомасць беларускага насельніцтва можна было шляхам азнаямлення яго з гістарычным мінулым Беларусі. Іменна такім шляхам змагаўся за справу беларусаў Ігнат Даніловіч.

Даніловіч нарадзіўся ў 1789 г. у вёсцы Грыневічы, Бельскага павета. Яго вялікай заслугай было збіранне старажытных помнікаў беларуска-літоўскага заканадаўства.

Другі наш зямляк, барацьбіт за правы беларусаў, ураджэнец вёскі Кляшчэлі, што ў Гайнаўскім павеце, — Платон Сасноўскі, быў таксама гісторыкам, аднак працу сваю прысвяціў у асноўным справе царкоўнай уніі. Заўчасная смерць (а ён памёр у 1829 г. у Вільні, калі яму было 29 год), не дазволіла яму выдаць гэтыя працы. Аднак справы яго ў часопісе «Dzieje Dobroczynności», сведчаць, што Сасноўскі — гэта навуковы дзеяч, не пазбаўлены таленту.

Заслугоўвае ўвагі аўтар працы «Obraz Litwy», Язэп Ярашэвіч. Родам ён быў з Бельска Падляскага, там ён і закончыў сваё жыццё (1793—1860).

Заслугі гэтых людзей у развіцці беларускай культуры і навукі былі даволі вялікімі, хоць у сваіх працах яны слаба высвятлялі беларускі пункт гледжання ў сэнсе палітычным.

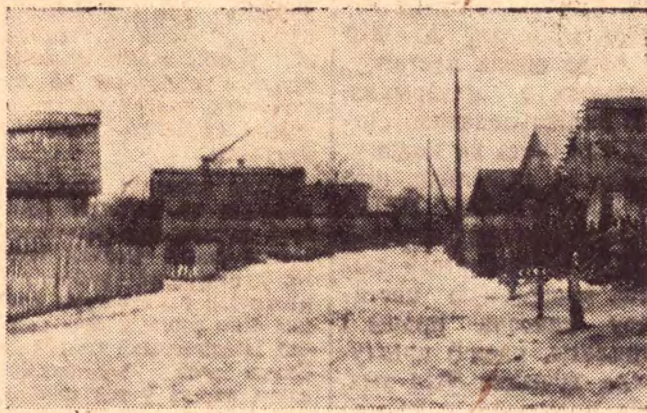
Непараўнальна большай заслугай у гэтай галіне была дзейнасць Кастуся Каліноўскага. Сын Беласточчыны, ён за сваё кароткае жыццё вельмі добра пазнаў становішча беларускіх сялян. Усю сваю дзейнасць ён прысвяціў справе нацыянальнага і сацыяльнага іх вызвалення.

Заслугі Каліноўскага былі вялікія яшчэ і таму, што ён звяртаўся да беларускіх сялян на роднай для іх мове. Гэтай-жа мовай ён заклікаў іх да барацьбы за сваю долю. Каліноўскі вучыў іх любіць сваю родную мову, сваю краіну, а ненавідзець сваіх сацыяльных і нацыянальных ворагаў.

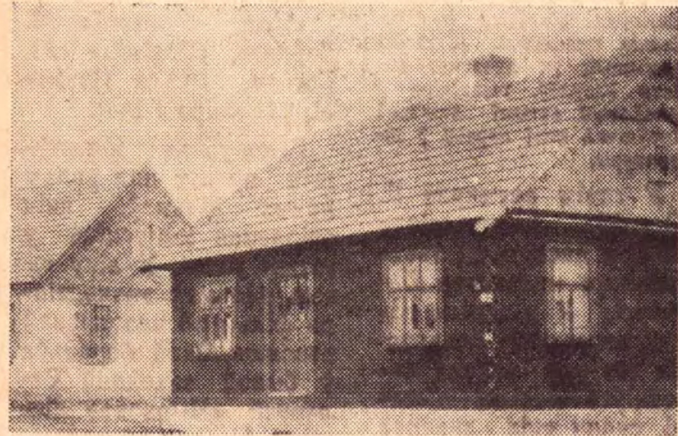
Ф. БЕРНІКОВІЧ.

З візітам у Тымянцы

Недалёка граніцы ў Семятыцкім павеце, ляжыць вёска Тымянка. Звонку яна зусім не адрозніваецца ад шматлікіх беларускіх вёсак на Беласточчыне. Простая, шырокая, забалочаная вуліца абапал якой стаяць старэнькія з саламянымі стрэхамі, характэрныя для Беласточчыны, хаткі (здымак № 1) у якіх павольна і лянява цячэ жыццё. Аднак гэта толькі вонкавы выгляд.

Вуліца ў Тымянцы.

Новыя жыллёвыя дамы Габрыся і Сяргея Юхімука.

4 гады таму назад, у выніку бурлівых спрэчак, няўпэўненасці і роздумаў: «як лепш гаспадарыць, па-стараму ці па-новаму?» — група 12 сялян на чале з Еўдакімам Бетлейкам і Аляксандрам Данілюкам, захопленая перспектывамі новага жыцця, арганізавала сельгаскааператыў.

Сельгаскааператыў у Тымянцы ўтрымаўся.

Як выглядае сённяшні дзень ў сельгаскааператыўшчыкаў Тымянкі?

Ля вёскі стаяць новыя прасторныя сельгаскааператыўныя будынкі.

Мы зайшлі ў мураваны вялікі хлеў. Стаіць тут жывы інвентар — 12 коней, 13 кароў, 38 добра адкормленых свіней.

Сельгаскааператыўны хлеў.

Непадалеч хлява новапабудаваны свіран. У ім тоны вымалачанага збожжа.

Штогод сельгаскааператыўшчыкі Тымянкі купляюць усё новыя сельгасмашыны. У мінулым годзе купілі яны млын і воўначасальную машыну ад былых сельгаскааператыўшчыкаў у Храбалах, якія не здолелі ўтрымаць калектыўнай гаспадаркі.

З кожным годам узрастае жыццёвы ўзровень сельгаскааператыўшчыкаў. Пасадзілі яны вялікі сад. За некалькі год прынясе ён немалы даход.

За вёскай растуць усё новыя дамы членаў сельгаскааператыва.

Нядаўна ў гэтых новых дамах засвяціліся электрычныя лямпачкі.

(в і а)

Еўдакім Бетлейка.
Фото — А. А.

19 мільёнаў злотых даходу

У мінулым годзе Ваяводскае Праўленне грамадскіх кааператываў у Беластоку (ВЗГС) дабілася 19 мільёнаў 369 тысяч злотых даходу. Лік гэты складае 198,66 прац. планаванага на 1957 год даходу.

У мінулым годзе на агульную колькасць — 106 грамадскіх кааператываў на Беласточчыне, 77 прынеслі даход, калі ў 1956 годзе ў 82 ГС-ах намечана даволі значныя страты. Гэтыя лічбы сведчаць аб тым, што катастрафічнае становішча ў ГС-ах Беласточчыны змянілася карэнным чынам.

Несумненна, на паляпшэнне гэтага становішча вялікі ўплыў зрабіла рэарганізацыя, якую ў 1957 годзе праведзена ў многіх ГС-ах і ПЗГС-ах Беласточчыны, і клапатлівасць аб добрую працу кааператываў з боку членаў гэтай кааперацыі.

Найбольш рэнтабельнымі ГС-амі з'яўляюцца: ГС у Бельску, Саколцы, Бранску, і іншых мясцовасцях.

У тых ГС-ах, дзе прыкмечана вялікія злоўжыванні, манко, праведзена верыфікацыю многіх непасрэдна вінаватых у гэтым працаўнікоў. Некаторых з іх, якія не маюць адпаведнай кваліфікацыі, — звольнена.

Трэба адвучыць пакуль маладыя

Ад даўжэйшага часу па мястэчку Крынкі, на Сакольшчыне, гуляе шайка малалетніх рабаўнікоў. Правадырамі хеўры малых зладзеяў з'яўляюцца: Віталі Аблажэвіч, які ўжо даўно кінуў вучобу ў школе, і Станіслаў Піцэвіч.

Нядаўна ў аднаго гаспадара яны ўкралі з воза некалькі кілограмаў кілбасы, якую пасля выкарысталі як закуску да гарэлкі (гарэлку таксама крадуць).

Але нарэшце міліцыянеры аказаліся спрытнейшымі за зладзеяў. Выявіліся не толькі апошнія, але і папярэднія пакражы малалетніх рабаўнікоў. Справа будзе накіравана ў Суд для малалетніх.

Насельніцтва Крынак дамагаецца, каб аддаць малалетніх зладзеяў у папраўчы дом. (с)

Дзяўчаты і жанчыны вучацца шыць

Па ініцыятыве Павятовага Аддзела аб'еднання сельгасгурткоў у Саколцы ў Крынках арганізаваны курс крою і шыцця для жанчын. На курс запісалася 50 асоб. Жанчыны і дзяўчаты навучаюцца неабходнай у штодзённым жыцці прафесіі. Праводзіць курс інструктар Ірэна Шыдлоўская.

Узнагароды за добрую працу

Гайнаўскі павет ужо два разы вылучана на першае мейсца (з усіх паветаў Беластоцкага ваяводства) за актыўны ўдзел грамадства ў рамонце дарог грамадскім працоўным чынам. Перадавыя рамонтныя брыгады атрымалі ўзнагароды, вартасць якіх складае 22 тысячы злотых.

Узнагароды вельмі цэнныя, між іншым матацыкл, веласіпед, фотаапарат, гадзіннік і г. д. (аа)

Пяць мільёнаў злотых

У гэтым годзе ў Гайнаўскім павеце будзе праведзена меліярацыя лугоў і сенажацяў за кошт 5 мільёнаў злотых. У рамах меліярацыі, на даўжыні 10 кілометраў будзе рэгуліравана рака Белавежа, а на акружаючых багнах — выкапаны равы даўжыні 5 кілометраў. (аа)

Дбайнасць аб здароўе

У 1958 годзе, у Гайнаўскім павеце, будзе выкарыстаных 67 тысяч злотых на генеральны рамонт пункта аховы здароўя ў Белавежы, 132 тысячы на такую-ж патрэбу ў Нараўцы. Намечана пабудова новага пункта аховы здароўя ў Кляшчэлях, — для ажыццяўлення гэтай мэты патрэбна 430 тысяч злотых. Адначасова ў самай Гайнаўцы будзе падрыхтаваны будынак, у якім змесціцца новы шпіталь, пабудова яго будзе каштаваць толькі-ж што і пункт аховы здароўя ў Кляшчэлях.

У гэтым годзе ў Гайнаўцы будуць пабудаваны два жыллёвыя будынкі на суму 1 мільён 788 тысяч злотых. Вясною, у гэтым годзе, распачнецца пабудова малачарні навейшага тыпу. Пабудова гэтага прадпрыемства будзе каштаваць 13 мільёнаў злоты і закончыцца ў 1960 годзе. (аа)

Ці ведаеш беларускую літаратуру ?

Янка Лучына (1851—1897)

Янка Лучына (Іван Люцыянавіч Неслухоўскі) нарадзіўся ў г. Мінску ў сям'і адваката. Вучыўся ў Мінскай гімназіі. У 1870 годзе паступіў на матэматычны факультэт Пецербургскага універсітэта. Увосень 1871 г. перавёўся ў Пецербургскі тэхналагічны інстытут, які скончыў у 1877 г. з дыпломам інжынера - тэхнолага. Некаторы час служыў на Каўказе начальнікам Галоўных чыгуначных майстэрняў, затым пераехаў у Мінск, дзе працаваў у тэхнічным бюро на Лібава-Роменскай чыгунцы.

Літаратурную творчасць распачаў у 80-х гадах. Акрамя твораў на беларускай мове, многа пісаў па-польску, маюцца ў яго творы і на рускай мове

* * *

Не я пяю — народ божы
Даў мне ў песні лад прыгожы,
Во, на сэрцы маю путы
І з народам імі скуты.

З ім я зліўся з добрай волі.
Чы то ў долі, чы ў нядолі,
Чы гдзе гора абзавецца,
Як асіна, грудзь трасецца.
Чы пра радасць чую весці,
Усё ў грудзь хаваю гдзесьці.

Мне гаворыць вёска, хата,
Мне гаворыць сэрца брата,
Рад збіраю, што пачую,
У грудзі сваёй нашу я,
Аж, як траўка на кургане,
Яно ўзыйдзе — песняй стане.

Роднай старонцы

Ты параскінулась лесам, балотамі,
Выдмай пясчанай, неураджайнаю,
Маці-зямліца, і умалотамі
Хлеба нам мерку не даш звычайную.

А сын твой, беднаю адзет сярмягаю.
З лыка пляцёныя лапці абуўшы,
Едзе драбінамі ці калымагаю,
Конем, што цягне, як-бы заснуўшы...

Усё ў табе бедна. Часта заплача
Мужык араты дзеля злой долі,
Цяжка працуючы. Ён-жа, аднача,
З табой растацца не ждзе ніколі.

І непрыглядную хату з пажыткамі,
І поле скупое, выган без пашы
Мы, апрануўшыся старымі світкамі,
Любім і цэнім — бо яны нашы.

Дасць Бог крывавым потам аратаму
Здабрыць пясчану зямліцу здарыцца,
Быць добра сытаму, хоць не багатаму,
А дзеля празніка і чарка нам зварыцца.

Сонца навукі скрозь хмары цёмныя
Прагляне ясна над нашай ніваю,
І будуць жыці дзеткі патомныя
Добраю доляй — доляй шчасліваю!..

Стары ляснік

«Паночку, даражэнькі, дай пораху крышку,
Калі маеш увагу на старога Грышку!..
От ліха наляцела! прышло на астатак:
Найлепшае заўчора з нашых жарабятак
Мядзведзь — падла... ды й каб-жа ваўкі яго з'елі!
Задушыўшы ў лесе, кінуў каля елі!..
А Божа-ж мой!.. от быў-бы конь цераз два годы,
А цяпер што? — нічога акром адной шкоды!
Дай пораху, паночку!»
Так стары, чуць жывы.
Прасіў пана даўнейшы са двара мыслівы
— Што-ж тут порах паможа?
— Каб раз здох маруха,
Яго я пачастую са стрэльбы у вуха!
— Чы ты, Грышка, звар'яцеў?
— Не! — дзякаваць Богу!
—Як-жа-ж ты на мядзведзя?.. Ледзьве цягнеш ногу,
Як-бы ў ліхаманцы, скачуць табе рукі.
— І сам я гэта знаю... Калі-ж плачуць ўнукі,
Ды й гоманам вялікім поўна наша хатка.
Каб пан відзеў, якое было жарабятка!
І доўга, й шырока, і крэпка у карку,
Самы гэты конь быў-бы нам у гаспадарку!..
Не дарую!.. мядзведзю павыцягну жылы!
Каб не меў я спакою і сярэдзь магілы,
Калі будзе без кары то насенне ўражжа!!!
Чы ён мне шкуру злупіць, чы сам, шэльма, ляжа!
— Да ты-ж хіба са стрэльбай даўно не меў дзела?
— Лет з пятнаццаць, як старасць маю сілу з'ела!
—Што-ж цяпер ты ўздумаў?—ты-ж старэй ад хрэна,
Страляючы не ўцэліш і ў капу сена.
— Скуль пан знае?.. Аднака-ж я лічу на гэта,
Што маруху патраплю перавесць са света.
Не глядзі, пан, што гарбом мне сагнула спіну;
Вымяркую ў вуха чы ў лоб, у серадзіну!
— Ды ты хіба сягоння блёкату аб'еўся?..
Куды-ж розум даўнейшы у цябе падзеўся?..
Мерыш сілы старыя, Бог знае, якой мерай!
— Дай пораху, паночку, бо пайду з сякерай!
— Ось мы лепей інакай гэту скончым справу:
На мядзведзя скора устроім аблаву!..
— А, крый Божа! не трэба, паночку, не трэба!
Ён уцячэ з аблавы!.. Не скаштую хлеба,
Спаць не буду пакуль-жа не заб'ю маруху,

Артыкул дыскусійны

Больш увагі праблемам моладзі

На працягу 1957 года «Ніва» зрабіла многа. Перш за ўсё яна адыграла ролю інфарматара, арганізатара і аб'ядняльніка нашага беларускага насельніцтва ў Польшчы. Аднак трэба добра ўсведаміць сабе, што гэта адзіны наш орган, і таму трэба прыкласці ўсе намаганні, каб у гэтым годзе «Ніва» была больш цікавай, больш карыснай і мела больш чытачоў. «Ніва» павінна выхоўваць нашу маладую беларускую інтэлігенцыю, кшталтаваць у яе пачуццё нацыянальнай годнасці, гордасці беларуса.

А ўсё-ж праўду кажучы, вельмі мала месца адводзілася праблемам моладзі на старонках «Нівы». Сустракаліся фрагментальныя ўрыўкі ў артыкулах, напісаных на іншыя тэмы, час-ад-часу друкаваліся адказы на пытанні нашых маладых чытачоў, але з гэтага вельмі цяжка было ўявіць сабе, чым жыве наша моладзь, што яе хвалюе і г. д.

Наша моладзь знаходзіцца ў спецыфічных умовах.

Па-першае, яна жыве ў асяроддзі польскага грамадства. Зразумела, што яна знаходзіцца пад уплывам грамадска-культурных поглядаў, спосабу жыцця і псіхікі гэтага грамадства.

Калі памер ЗМП, выявілася, што моладзі не хапае творчага энтузіязму і жыццёвых ідэалаў. Сярод студэнцкай моладзі часта наглядаюцца настроі нігілізму і маральна-палітычная пустата. Павялічыўся лік правальваючыхся на экзаменах. Некаторыя тлумачаць гэта ўвядзеннем новай сістэмы, якая павінна акліматызавацца, каб прынесці добрыя вынікі.

Самае страшнае тое, што сярод моладзі сталі распаўсюджвацца розныя ўпадніцкія плыні-касмапалітызм, анархізм і жыццёвы матэрыялізм. Сярод моладзі назіраецца занік патрыятызму.

Замест сур'ёзнага падыходу да жыцця, яна стала занадта ўважлівай да моды, танцаў, адзення і... гарэлкі. Не гаворачы ўжо аб вузенькіх штоніках і аб рок-н-ролю, многія надумаліся яшчэ бароды запускаць, як дзікары. Значнай часткі сучаснай моладзі характэрны цынізм і пагарда да маральна-этычнай чыстаты.

Цяпер многія імкнуцца высветліць, чаму такою стала моладзь. Інстытут псіхалогіі пасля даследвання сцвярджае, што галоўнай прычынай гэтага з'яўляюцца беспрацоўе і брак перспектыў. Іншыя тлумачаць, што гэта вынікі апошняй вайны, якая дэмаралізавала не толькі дарослых, але і моладзь. Некаторыя шукаюць прычын у выхаваўчых памылках мінулага перыяду, так званага перыяду культа адзінкі.

Зразумела, кожная з гэтых прычын у большай ці меншай ступені адыграла сваю ролю, аднак асноўная прычына заключаецца не ў гэтым. *Увесь трагізм узнікшага становішча, заключаецца ва ўздзеянні заходняй культуры, культуры загніваючага капіталізма.* Цэлы шэраг грамадска-палітычных прычын садзейнічаў таму, што польская моладзь пераймае захад, усё заходняе, успрымае непасрэдна і некрытычна, як нешта з «вышэйшага свету», пагардліва адносячыся да сваёй народнай культуры.

Чаму гэтая культура небяспечная? Яна небяспечная таму, што з'яўляецца культурай тых людзей, якія шукаюць эксцэнтрычных забаў, людзей перасычаных жыццём і здабыткамі цывілізацыі, людзей-паразітаў, на якіх цяжка працуюць мільёны простых людзей. Моладзь успрыняўшы такую культуру, заражаецца духам раскошнага жыцця.

У маладога чалавека ўзнікае пытанне: «Чаму гэта я не магу так жыць, мець уласную машыну, як гэта ёсць у Амерыцы, чаму не магу дазволіць сабе выдаткі на падобныя эксцэнтрычныя забавы?».

А калі так, значыцца вінаваты тут урад, вінаваты сацыялізм, значыцца, віна не ў тым, што мы, як кажуць, не хочам працаваць (аб апошнім і не падумаюць). І моладзь траціць веру ў ідэю сацыялізма. Адсюль вынікаюць абыякавыя адносіны да ўсіх мерапрыемстваў, накіраваных на ўмацаванне сацыялізма. І такія людзі, не бачачы перспектываў добрага жыцця, выходзяць на дарогу хуліганства, алкагалізма і апалітычнасці.

Сярод моладзі моднымі сталі словы «чалавек два разы не жыве», звульгарызавалі неўміручыя словы М. Астроўскага аб жыцці. Зразумела, гэтыя з'явы не з'яўляюцца характэрнымі для ўсёй польскай моладзі. Аднак факт застаецца фактам.

Наша моладзь адрэзана ад моладзі Савецкай Беларусі, ад моладзі, якая авеяна энтузіязмам вялікіх ідэй пабудовы комунізма. Савецкай моладзі характэрны сур'ёзны падыход да жыцця, кшталтаванне высокіх маральных і валявых якасцей, любоў да працы, да радзімы, пастаяннае імкненне павышыць сваю адукацыю, імкненне да маральнай чыстаты і, наканец, пошукі чыстага кахання паміж хлопцам і дзяўчынай.

Савецкай моладзі характэрна вялікая любоў да сваёй культуры. А вось наша беларуская моладзь не можа ўспрыняць гэтай культуры.

Знаходзячыся ў непасрэдным кантакце з польскай моладдзю, яна ўспрымае трансліраваную ёю заходнюю культуру. Адсюль нараджаецца пачуццё пагарды да ўсяго беларускага, што ў далейшым з'яўляецца адной з галоўных прычын асіміляцыі.

Мне здаецца, на старонках «Нівы» трэба пачаць дыскусію з моладдзю на найбольш важныя і актуальныя тэмы для захавання нашага беларускага «я». Найбольш важнымі для нас пытаннямі з'яўляюцца пытанні ў спалучэнні з перспектывамі нашай будучыні; пытанні культуры, маралі і г. д. І, скажам праўду, гэта ўжо наспеўшыя пытанні.

Возьмем для прыкладу пытанне рэлігіі. Усім вядома, што значная частка польскага грамадства прасякнута фанатызмам рэлігійным. Ці мы павінны ісці следам, ці шукаць іншых, лепшых дарог?

Альбо падыскуціруем аб каханні і шлюбах паміж польскай і беларускай моладдзю.

Адным словам, у нашых умовах ёсць вельмі многа спецыфічных пытанняў, на якія мы павінны знайсці адказ для нашай моладзі.

Мне здаецца, што самым цікавым і найбольш праўдзівым будзе матэрыял, унесены самай моладдзю. Яна найлепш напіша аб сваім жыцці, забавах, радасцях, балючых справах і г. д.

Апрача дыскусійных тэм, у «Ніве» павінны друкавацца матэрыялы, даючы падставовыя веды аб пабудове сусвета, развіцці неарганічнай і арганічнай матэрыі, аб развіцці гісторыі мастацтва, культуры і чалавечай думкі. Адным словам, «Ніва» павінна выпрацаваць характар нашай моладзі, такой моладзі, якая-б ведала свет, жыццё і законы імі кіруючыя, якая-б імкнулася будаваць лепшае жыццё, якая-б аддавала пашану людзям і г. д.

Коратка кажучы, трэба выцягнуць нашу беларускую моладзь з туманнай блытаніны, вывесці на шырокую дарогу жыцця.

Мгр М. ТАРАСЕВІЧ

Пакуль чорну на землю не выпушчу юху,
Пакуль шкуру ў нашай не развешу хаце:
Ось! — гэта для вас, дзеткі, па нашай утраце.
Ён уцёк-бы з аблавы, як піць даць, паночку,
Да жарабятка прыйдзе на трэцюю ночку,
А я і прыпільную!!!
— Проста жаль старога!..
Слухай, Грышка! — каб дзеткі не плакалі многа,
Дарую жарабятка ад сівой кабылы!..
Бяры й успакойся!
— Да самай магілы
Буду у Бога за вамі прасіць, ясны пане!..
Каб вам і вашым дзеткам даваў панаванне
За вашу для нас бедных добрую натуру,
Ды-й пану-ж ад мядзведзя прывалаку шкуру.
— Як-та шкуру? — якую?...
— Дый з яго, халеры,
Жаль бо нейкі вялікі еў мяне без меры,
Яго я звесці кляўся, пакляўся на душу..
Дык і слова прад Богам стрымаць цяпер мушу.
— Гм!.. а стрэльбу чы маеш?
— Ёсцяка ў клеці; —
Учора трошкі правіў, папсавалі дзеці.
Але стрэліць — нічога!.. я знаю старуху,
Яшчэ раз мне паслужыць!.. будзе гад без духу!
— Ты лепей гэты штуцэр на! бяры ад мяне!
— Не, паночку! не трэба!.. кажу на сумленне,
Не ўмею з я панскай... лепей з сваёй пляснy,
Але будзь, пан спакоен! — як у свечку ясну!
— Казёл ты! больш нічога!.. Усе вы такія!..
На порах!.. ды й няхай-жа сам Бог цябе крые!
Назаўтра, яшчэ з лесу не ўзглянула сонца,
Пан прачнуўся, падняўся, паглядзеў ў аконца;
Глядзь! — а Грышка са стрэльбай сядзіць ужо на ганку —
— Па мядзведзя да лесу пашлі, пан, хурманку.

З настаўніцкай нівы

Настаўніца-студэнтка

Пасля заканчэння 7-мі класаў Пачатковай школы ў сваёй роднай вёсцы Вялікія Тынявічы (Гайнаўскі павет) Оля Свентахоўская нават ніколі не думала, што яна будзе настаўніцай. У той час яна марыла аб іншых прафесіях. Таму яна і не паступіла ў педагагічны ліцэй, а іменна ў Беларускі агульнаадукацыйны ліцэй у Бельску-Падляскім.

У ліцэі Оля вучылася даволі добра, вельмі многа чытала. Заўсёды была скромнай і працавітай. Любіла яна сваіх настаўнікаў за іх сардэчныя адносіны да вучняў, адчувала, што ўсе яны вельмі любяць сваю прафесію.

І вось тут, у агульнаадукацыйным ліцэі, яна зразумела, якую велізарную ролю адыгрываюць настаўнікі ў выхаванні падрастаючага пакалення. Яна і не заўважыла, калі ў яе самай узніклі гарачыя жаданні стаць сапраўдным педагогам, прысвяціць жыццё гэтай ганаровай прафесіі.

Оля Свентахоўская з поспехам закончвае Беларускі ліцэй. Праходзіць педагагічныя курсы, і яе накіроўваюць на працу ў беларускую вёску Барысаўку, у Гайнаўскім павеце.

Першыя крокі працы, як педагога, былі даволі цяжкімі. Вядома, апрача ведаў патрэбны вопыт. Аднак Оля не спужалася гэтых цяжкасцей, а наадварот пастанавіла працаваць над сабой, дакладна пазнаваць псіхіку школьнікаў. Яна часта ўспаміпала сваіх настаўнікаў, іх метады працы, іх адносіны, у адпаведных момантах, да вучня. Калі Оля ішла на ўрок беларускай мовы, ёй раптам ўспаміналўся Ілья Захаравіч Бернат, яна бытцам бачыла як ён чытае лекцыю сваім выхаванкам і ў тойжа момант яна з такім самым захапленнем прыступала да ўрока, старалася таксама дакладна ўсё растлумачыць, таксама прыгожа паказаць герояў твораў, іх барацьбу і змаганні за вызваленне ці лепшую будучыню.

У гэтым годзе Оля Свентахоўская навучае беларускай мове III, IV, V, VI і VII класы. Вядома, гэта нялёгкая справа. У вучняў розныя характары, розныя схільнасці, погляды, адносіны да навукі. Апрача таго, Оля з'яўляецца выкладчыцай матэматыкі, хіміі і фізікі. Дзякуючы сваім здольнасцям і працавітасці яна пераадольвае ўсе цяжкасці.

Калі прысутнічаеш на яе занятках, адчуваеш сапраўднае задавальненне. Яна чытае іх жыва, цікава, з натхненнем, з творчым уздымам. Вучні мімаволі пападаюць у зацікаўленне. Яны слухаюць яе з захапленнем, яны ў палоне яе расказа. доказаў, сцвярджэнняў.

Маладая настаўніца патрабавальная таксама і ў адносінах да самай сябе. Яна ўпарта пашырае свае веды, з'яўляецца студэнткай II-га курса беларускай філалогіі на Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку. І тут таксама яе паважаюць і шануюць як студэнты, так і выкладчыкі. Оля заўсёды своечасова дасылае пісьмовые працы. На кансультацыях скромная, ветлівая, уважна заслухоўвае лекцыі. Яе здольнасці і працавітасць праяўляюцца ў першую чаргу, на экзаменах, усе прадметы здае толькі на выдатна.

У часе заняткаў на кансультацыях яна ўважліва сочыць за метадамі працы старых педагогаў, у першую чаргу, таленавітых прафесараў Варшаўскага універсітэта: В. Тарасава — прафесара па літаратуры і М. Бірылы, — прафесара па беларускай мове. Такім чынам педагагічнае майстэрства маладой настаўніцы няспынна ўзрастае.

М. ХМЯЛЕЎСКІ

Вясна набліжаецца.
Фота — В. Коссакоўскі

Незвычайная мова

Многія людзі ўмеюць свістаць, а некаторыя свісцяць нават віртуозна. Але наўрад ці прыходзіла каму-небудзь у галаву выкарыстоўваць свіст, як сродак для размовы. Мы можам свістам паклікаць чалавека, падаць які-небудзь сігнал, але гаварыць у поўным сэнсе гэтага слова з дапамогай свісту ніхто з нас, зразумела, не ўмее.

Аднак жыхары вострава Гамера, з групы Канарскіх астравоў, валодаюць гэтай дзіўнай здольнасцю.

Цікава тое, што мова гэтая не з'яўляецца якой-небудзь сістэмай умоўных сігналаў. Жыхар вострава Гамера гаворыць на адным з дыялектаў іспанскай мовы. Але калі яму трэба перадаць што-небудзь спешнае чалавеку, які знаходзіцца ад яго на адлегласці ў некалькі кіламетраў, то ён карыстаецца той-жа іспанскай мовай, але толькі перакладзенай на свіст.

Як у даўнія часы, так і цяпер шлях з адной вёскі ў другую ператвараецца часта ў цяжкае і небяспечнае падарожжа. На востраве ёсць толькі адна горная дарога, якая злучае чатыры невялікія гарадкі. Але што там гаварыць аб шляхах зносін, калі ў эпоху радыё, тэлебачання і электрычнасці людзі на востраве жывуць прыкладна так, як і некалькі стагоддзяў таму назад: ніякіх тэхнічных сродкаў зносін паміж населенымі пунктамі няма.

Таму спрадвеку, калі чалавецтва яшчэ не мела паняцця аб такіх рэчах, як тэлеграф і тэлефон, на востраве Гамера была вынайдзена свая сувязь — мова свісту.

У 1402 — 1405 гадах іспанскія войскі захапілі Канарскія астравы. Яны былі вельмі здзіўлены, калі пачулі, як карэнныя жыхары размаўлялі паміж сабой на мове свісту.

Пазней іспанскія каланісты змяшаліся з мясцовымі жыхарамі і пераймалі ў іх метад «вымаўлення» слоў пры дапамозе свісту, але дапасавалі яго да сваёй, чыста іспанскай мовы. Гэта незвычайная мова атрымала іспанскую назву сільбо, а чалавек, які гаворыць гэтай «мовай», стаў называцца сільбадорам.

У чым-жа сакрэт сільбо? Той, хто «гаворыць», прыціскае кончык языка да зубоў і пачынае свістаць, адначасова вымаўляючы словы прыблізна так, як гэта робіцца ў час звычайнай размовы. Пры гэтым некаторыя сільбадоры (тут ужо справа густу!) кладуць у рот адзін ці два пальцы.

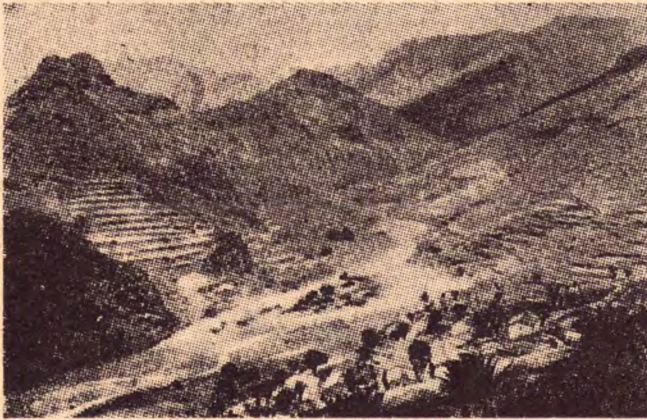
Вопытны сільбадор можа прасвістаць усё, што ён хоча сказаць па-іспанску.

Як сведчаць многія падарожнікі, сільбадоры (як мужчыны, так і жанчыны) свісцяць вельмі моцна. Яны сцвярджаюць, што гэты свіст мала адрозніваецца ад... паравознага гудка!

Вось чаму сільбадор можа лёгка гаварыць са сваім субяседнікам, які знаходзіцца ад яго ў 5—6 кілометрах. Некаторым удаецца гаварыць нават на адлегласці 11 кілометраў. Але каб паверыць гэтаму, неабходна прыняць пад увагу таксама акустычныя ўмовы горнай мясцовасці. Тады нічога фантастычнага ў гэтай з'яве мы не ўбачым.

Вельмі рэдка, і перш за ўсё для таго, каб здзівіць іншаземца, жыхары вострава ўжываюць сільбо пры непасрэдных зносінах. Але пастухі, якія знаходзяцца са сваімі статкамі далёка адзін ад другога, заўсёды праводзяць час у «размове».

Сільбо, з'яўляючыся мовай свісту, пабудавана на базе існуючай іспанскай мовы, і ў гэтым непаўторнасць гэтага сапраўды «гамераўскага свісту».

Краявід вострава Гамера.

Пражэрлівыя мурашкі

Тэрміты, апрача змей, прычыняюць найбольш шкодаў аўстралійскаму стэпу і яго жыхарам.

Гэтыя мурашкі, маюць практычны звычай будаваць свае хаты — груды (6—7 м вышынёю) наўкол прадмета, які мае ім служыць за яду, як, напрыклад, наўкол старога пня. Ядуць усё, што ім трапляецца па дарозе.

Неадзін падарожнік, які заначаваў у джунгліі на ранку не мог знайсці сваіх ботаў. Там, дзе яны былі, стаяла меншая або большая груда гліны, якую за ноч насыпалі тэрміты вакол сваёй будучай яды (ботаў).

Цяжка што-небудзь ратаваць ад іх пражэрлівасці. Калі ўварвуцца ў дом, дашчэнту зжыраюць мэблю так, што застаецца толькі фарба. Таму нічога здзіўляючага што людзі, каб пазбыцца іх, свае хаты будуюць на высокіх палях, абітых жалезнаю бляхаю.

Невялікая памылка

Вёска, дзе я нарадзіўся, ляжала побач шашы Гайнаўка — Кляшчэлі. Непадалёку працякала рэчка, у якой я часта любіў купацца. Вёска была вялікая — у ёй было больш ста хат. Пасярэдзіне стаяла прасторная, драўляная школа. Вучыўся я ў гэтай школе ад першага класа.

Выпадак, аб якім хачу расказаць, здарыўся, калі я быў у шостым класе. Наогул я лічыўся сярэднім вучнем — двоек не меў, але і пяцёркі здараліся рэдка. Я быў даволі здольны, але калі мяне выклікаў настаўнік, заўсёды аказвалася, што чаго-небудзь я абавязкова не давучыў.

У мяне быў таварыш, Кузьма, амаль па ўсіх прадметах ён меў пяцёркі. Ён так да гэтага прывык, што вельмі хваляваўся, калі атрымліваў тройку, а нават і чацвёрку. Памятаю, як ён і на лёд не прыдзе пакатацца, і ў шахматы праіграе. Будзе хадзіць і ўвесь час мармытаць сабе:

— І як гэта я не ведаў такой дробязі.

У такія моманты я ніяк не мог зразумець, чаму ён ходзіць такі сумны — чацвёрка-ж таксама добрая адзнака. Усё праяснілася для мяне зусім нечакана.

Аднойчы Кузьму выклікалі па алгебры. Настаўнікам па алгебры быў П. Гацкевіч. Кузьма рашыў задачу і адказаў на «выдатна».

Вось тут і здарылася ўся гэтая гісторыя. Настаўнік хацеў ужо паставіць яму пяцёрку, але выпадкова збіўся і паставіў яе мне (нашы прозвішчы ў журнале стаялі побач). Я заўважыў памылку настаўніка адразу-ж пасля ўрока, калі заносіў журнал у настаўніцкую, і быў амаль упэўнены, што на наступным уроку алгебры настаўнік П. Гацкевіч перад усім класам скажа:

— Панасюк, на апошнім уроку я памыліўся і паставіў вам «выдатна». Як нам цяпер зрабіць — ці закрэсліць гэтую адзнаку, ці можа вы будзеце адказваць?

Вечарам прыйшоў да мяне Кузьма. Ён быў вясёлы, на гэты раз ён абыграў мяне ў шахматы. І тут я яму адкрыта расказаў аб сённешнім здарэнні. Кузьма выслухаў мяне, падумаў і сказаў, што найлепш будзе, калі я сам добра папрацую і на «выдатна» адкажу.

Раней я вучыў урокі спакойна. Прачытаю пару раз падручнік і думаю: галоўнае ведаю, а калі не адкажу на адно ці два пытанні — невялікая бяда. Не чацвёрка, дык тройка абавязкова будзе! А цяпер мне першы раз трэба было добра адказаць на ўсе пытанні. Моцна папрацаваў я тады, адна мая сяброўка гаварыла, што «нават пахудзеў крыху».

Здарылася якраз, як я і чакаў. Настаўнік выклікаў мяне і запытаў, ці змагу я апраўдаць гэтую пяцёрку. Я быў хлопцам адважным і кажу:

— Сцерці адзнаку ніколі не позна, спрабую я лепш адказваць!

— Ого, які храбры! — фыркнула Марыська, якая сядзела побач. А настаўнік сказаў:

— Калі ласка, адказвайце. І я пачаў адказваць. Крыху хваляваўся, але адказваў упэўнена, цвёрда. Са мною рабілася нешта незвычайнае. Чым больш настаўнік задаваў мне пытанняў, тым больш мне хацелася адказваць, хацелася заваяваць права на тую выпадковую пяцёрку.

На ўсе пытанні я адказаў добра. Забыўся толькі адно правіла, якое мы вывучалі зусім нядаўна. Але настаўнік сказаў, што пяцёрку, якая стаіць у журнале, я заслужыў і ён яе сціраць не будзе. Мой сябра Кузьма быў вельмі задаволены, толькі я быў нейкі ўсхваляваны. Я не мог сабе дараваць, што не адказаў на такое лёгкае пытанне. Вось і ўсё.

Мой сябра Кузьма вучыцца цяпер у Беларускім Ліцэі ў Гайнаўцы, я — у Бельску. Апісанае здарэнне з'яўляецца светлым успамінам нашага шчырага сяброўства.

ПАНАСЮК ПАВЕЛ
Бельск

Сельскагаспадарчыя парады

Аблёты пчол

Надыходзіць вясна, разам з ёю набліжаюцца вясновыя работы пчаляра.

Першая работа — гэта выстаўка вуллёў са схоўку на тачок, калі яны на зіму былі схаваны. Калі надвор'е будзе 10—12°C цяпла, пчол можна вынесці на тачок. Тачок — гэта тое месца, дзе вуллі з пчоламі стаяць летам. На тачку, зараз па выстаўленні пчолы пачынаюць аблётвацца.

У часе аблёту пчаляр павінен паглядзець, як пчолы лётаюць. Пры тым пчаляр не павінен набліжацца да вуллёў, таму што пчолы могуць запэцкаць адзенне. Калі акажацца, што з некаторых вуллёў пчолы не вылятаюць, або вылятаюць слаба, значыцца ў іх мала, або зусім няма корму, таму трэба яго неадкладна паддаць. Калі пчолы з голаду, або па нейкай іншай прычыне асыпаліся, тады неабходна выбраць свежа асыпаныя пчолы ў рашато, прынесці ў хату (вулей таксама), паставіць у цёплым месцы і апырскаць сіропам. Калі яны ачуняюць — тады іх трэба перасыпаць з гняздом у вулеі і даць корму. Пасля двух, трох дзён, вулей можна вынесці на тачок. Як толькі пчолы аблётаюцца, тады матка зараз-жа сее яечкі і ў вулею пачынаецца праца. Таму з выстаўкай вуллёў на тачок не варта спазняцца.

Пасля аблёту пры тэмпературы 15—20°C цяпла, неабходна прагледзець, ці ў кожным вулею ёсць па 5 кг мёду, а калі яго ёсць менш, трэба зараз-жа дадаць, таму што пчол нельга марыць голадам. За зіму частка пчол памірае, у выніку чаго цяпло ў вулею не даходзіць да 35°C. У такім выпадку патрэбна звузіць гняздо вулея так, каб у кожным канцы яго было не больш, як па адной рамцы сушы.

Калі, адкрыўшы гняздо на астатняй рамцы знойдзем яечкі і чарвячкі маткі, то трэба пашырыць гняздо, прыкладаючы яшчэ адну, дзве рамкі.

У месяцы сакавіку трэба заглядаць у гняздо праз кожныя 2 тыдні, а ў красавіку і ў маі штотыдзень. У маі і ў чэрвені ў канцы гнязда павінна быць на 2 рамы сушы. Асаблівую ўвагу трэба звярнуць на тое, каб пчолам не было цесна ў гняздзе, бо тады пчолы слаба працуюць і рояцца, пры чым колькасць мёду памяншаецца. Калі ў гняздзе ёсць 2 рамы сушы, то ў адну пчолы складаюць кветкавы пылок. Пашыраючы гняздо гэтую раму трэба адсунуць на бераг, а суш не занятую да засеянага плястра. Каб моль не псавала плястраў, у часе пашырэння гнязда спачатку закладаем рамы са старэйшымі плястрамі, у маі з навейшымі, а ў чэрвені з венжай — інакш са штучнай вашчынай.

Калі ў часе агляду акажацца, што ў нейкім вулею рой займае толькі 2 рамкі, то неабходна далучыць да яго іншы рой, слабы, або такі, у якім матка зімою памерла. Калі далучаем слабейшы рой з маткай, тады забіраем адну: старэйшую, або слабейшую матку. Матку лепшую, якую пакідаем у вулею, трэба пасадзіць на 2 тыдні ў матачнік, каб далучаныя пчолы не забілі яе.

Пад час першага агляду гнёздаў, зараз пасля зімы, трэба выкінуць з вулея заплясьнелыя рамы і тыя, у якіх каморачкі неаднолькава глыбокія, — на іх матка не сее.

Зразумела, у часе першага агляду неабходна ачысціць вулей са смецця, няжывых пчол, — усё гэта трэба спаліць, таму, што ў гэтым смецці могуць быць яечкі молі, або бактэрыі пчалінай хваробы.

Каб пасля агляду не абнізілася тэмпература ў вулею, патрэбна ахутаць яго так, як перад зімою і адкінуць усё гэта толькі ў пачатку чэрвеня.

І. ЕВЕЦ
Бельск

Куток гаспадыні

Прыгатаванне бульбянога крухмалу

Бульбяны крухмал можна зрабіць у хатніх умовах. Для гэтага бульбу трэба добра памыць, мяняючы ваду не менш 3—4 разоў, і расцерці на звычайнай металічнай цёрцы. Атрыманую кашу хутка (інакш крухмал будзе мець брудновата - шэры колер) перанесці на сіта, папярэдне паклаўшы на яго ў два слаі марлю. Разам з сокавай вадой крухмал уходзіць праз сіта ў падстаўленую пасудзіну. Мязгу, якая засталася на марлі, добра адціскаюць і ў далейшым калі трэба, некалькі разоў прамываюць.

З асеўшага крухмалу зліваюць сокавую ваду і заліваюць чыстай. Калі крухмал зноў асядзе на дно, трэба зліць ваду і з паверхні крухмалу асцярожна зняць верхні, забруджаны слой. Прамыўку паўтараюць 3—4 разы.

Каб высушыць крухмал трэба яго раскласці тонкім слоем на паперы або тканіне і сушыць, перамешваючы праз кожныя 3—4 гадзіны. Заканчваюць сушку, калі на вобмацак не адчуваецца вільготнасці.

Адыходы, якія застаюцца пры атрыманні крухмалу (мязга), з'яўляюцца добрым кормам для жывёлы.

Заклік Аддзела гісторыі партыі ПАРП у Беластоку

Падрыхтоўваюцца да друку «Матэрыялы і дакументы», апрацоўваецца гісторыя Камуністычнай партыі Польшчы, Комуністычнай партыі Заходняй Беларусі і Саюза комуністычнай моладзі, якія ў гадах 1918—1938 дзейнічалі на Беласточчыне.

У сувязі з гэтым Аддзел гісторыі партыі звяртаецца з заклікам да ўсіх былых членаў КПП, КПЗБ і КЗМ, а таксама да ўсёй грамадскасці наладзіць асабістую сувязь, або даслаць па адрасу: Ваяводскі Камітэт ПАРП у Беластоку, Аддзел гісторыі партыі, свае ўспаміны, і іншыя матэрыялы, як дакументы, брашуры, часопісы, плакаты, адозвы, лістоўкі, фатаграфіі дзеячоў, мясцовасцей, дзе адбываліся гістарычныя падзеі, прадметы, якія сведчаць аб прабыванні ў турме, карэспандэнцыі і г. д. Усе гэтыя весткі і дакументы складаюць вельмі цэнны матэрыял, які дае магчымасць нам больш дакладна пазнаць і паказаць дзейнасць гэтых партый.

Вышаў з друку 6 нумар «Краю Рад»

Вышаў з друку новы, 6 нумар совецкага часопіса на польскай мове «Край Рад». Часопіс вельмі прыгожы, мае многа цікавага матэрыялу з жыцця совецкага грамадства. Цана нумара — 2 зл.

Гал. рэдактар Г. ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA“

Organ Białoruskiego Tow. Społ.-Kult.

Adres redakcji Białystok ul. Wesołowskiego nr 1, tel. 25-89

Przedstawiciel redakcji w Warszawie, ul. Senatorska 8. Wiktor Szwed.

Wydawca RSW „Prasa“ Redaguje Kolegium.

Warunki prenumeraty:
Miesięcznie — 2.40 zł
Kwartalnie — 7.20 zł
Półrocznie — 14.40 zł
Rocznie — 28.80 zł

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch“

Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę“ przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju

Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch“ Warszawa

BZG. Nakł 5.400 E-3

Бярыце прыклад з вучняў школы ў Старым Ляўкове

Мы, вучні школы ў Старым Ляўкове (Гайнаўскі павет) усе чытаем «Ніву», а асабліва «Зорку». Такім чынам мы развіваем родную мову, родную беларускую культуру сярод мясцовага насельніцтва.

Вучні і настаўнікі нашай школы сабралі 136 зл. на выдавецкі фонд Галоўнага Праўлення беларускага грамадска-культурнага таварыства.

У заключэнні звяртаемся да вучняў усіх школ нашага павета: Чытайце і распаўсюджвайце «Ніву», развівайце родную культуру і збірайце грошы на выдавецкі фонд.

Вучні V, VI і VII кл.
Стараляўкоўскай
Пачатковай школы

Ад рэдакцыі: Рэдакцыя газеты «Ніва» шчыра дзякуе за ліст і жадае вучням і настаўнікам яшчэ больш поспехаў у навуцы і на ніве развіцця беларускай мовы і культуры.

Бойкая сястра

Кепска, калі браты нязгодна паміж сабою жывуць. Але яшчэ горш, калі нязгодна жывуць сёстры. У вёсцы Кленікі, (Гайнаўскі павет) ёсць тры сястры: Ольга, Люба і Вера Грыгаруковы. Яны не толькі часта лаюцца, але нават і б'юцца. Самая бойкая з іх — гэта Люба, — яна часта здзекваецца над сястрой Верай, а нават і над яе маленькай дачушкай.

Кепскі зяць

Міхась Барысюк (Крывая ў Бельскім павеце) паважаны і шанаваны чалавек ў сваёй вёсцы. Ён член сельгаскааператыва і чалавек талковы, але зяць — Лявон Гаркавы, з якім жывуць у адной хаце, вельмі часта крыўдзіць яго. Бываюць выпадкі, што зяць напіўшыся гарэлкі б'е і Міхася Барысюка, і яго дачку, з якою сам жанаты.

«Ніва» дапамагла

Наш чытач І. Налевайка пісаў аб дрэннай працы паштовай установы ў вёсцы Гураны, асабліва начальніка пошты А. Карповіча.

Як паведамляе нас ВЗЛ у Беластоку, А. Карповіч будзе пераведзены на працу ў паштовую установу ў Нараўку, а на яго месца прыдзе новы начальнік пошты.

Аддзел Рускага культурна-асветнага таварыства ў Варшаве

15.III.1958 года ў Варшаве адбыўся сход жыхароў Варшавы рускай нацыянальнасці, на якім паклікана да жыцця Варшаўскі Аддзел Рускага культурна-асветнага таварыства.

В. Ш.

Бясплатны пункт юрыдычных парад адкрыты ў рэдакцыі „Ніва“ кожны чацвер ад 11-12 гадзін.

Іх дарога не цікавіць

Жыхары вёскі Масхоўцы (Бельскі павет) будуюць дарогу з вёскі да чыгуначнага прыстанка. Дарога павінна праходзіць праз невялікі, не больш 500 метраў шырынёю, лясок. Таму Зямельная ўправа ў Беластоку не дазваляе будаваць сялянам дарогу.

Вядома, ўправе не цікава, ці сяляне будуць хадзіць дарогай, ці хоцьбы звычайна, балотам. У мінулым годзе пабудавана 2 кілометры гэтай дарогі, а ў гэтым годзе работы ўстрыманы. Сялянам патрэбная дарога!

Грамадаўцы

Рыгор Андраюк з Кназоў і Нестар Перавой з Зубава, Бельскі павет (яны яшчэ жывуць нават у родных мясцовасцях) — гэта былыя члены беларускай палітычнай арганізацыі — «Беларуская рэвалюцыйная Грамада», якая была заснавана ў 1903 годзе.

Найстарэйшы жыхар вёскі

За 8 гадоў Вінцук Сахарка з Залесся (Сакольскі павет) будзе адзначаць сотую гадавіну свайго жыцця. Хаця стары ён, аднак адчувае сябе нядрэнна. Ходзіць яшчэ даволі хутка, часта ездзіць да сваіх сяброў, нават у Варшаву.

Усё жыццё пражыў сам. Яму не давялося нават ажаніцца. Цяпер Сахарка атрымоўвае старэчую пенсію і жывецца яму даволі добра.

Каб так было ў кожнай вёсцы

У вёсцы Тымянка, Семятыцкі павет, ёсць клуб. Раней, бадай да восені мінулага года, гэты клуб стаяў, так сказаць пусты, — нічога ў ім не адбывалася.

Восенню вярнуўся ў вёску, адслужыўшы вайсковую службу, Анатоль Бетлейка і «узяўся» за працу ў клубе. Анатоль будучы ў войску шмат чаго навучыўся ў галіне арганізавання культурнага жыцця і ўсё гэта пастанавіў выкарыстаць для ажыццяўлення роднай вёскі. Сёння ў клубе чысціня, прыкладны парадак. У галоўнай зале вісяць адмыслова зробленыя насценгазеты з ілюстрацыямі з жыцця Совецкай Арміі спорту і інш.

Апрача таго ёсць насценгазета пад загалоўкам «Рэха клуба», партрэты і шмат іншых цікаўнасцей.

У другім пакойчыку змяшчаецца бібліятэка, — тут можна пачытаць часопісы, тут ёсць розныя гульні і г. д.

Вечарам у клубе збіраецца моладзь, а нават і старэйшыя — гуляюць у шахматы, чытаюць кнігі, часопісы, дыскуцыруюць.

Адбываюцца таксама рэпетыцыі драматычнай секцыі і харавой маладзёжнай групы. Моладзь часта наладжвае вечарынкі.

Апошнім часам была наладжана пастаноўка п'есы А. Чэхава «Авантура за іголку», якая карысталася вялікім поспехам сярод мясцовага насельніцтва.

Анатоль Бетлейка намагаецца зрабіць жыццё моладзі і старэйшых жыхароў вёскі Тымянка, як найбольш прыемным і рознастайным, — такіх загадчыкаў нам і трэба!

Так павінны працаваць клубы ў нашых вёсках, а Анатоль няхай будзе прыкладам для многіх іншых хлопцаў, якія ўжо вярнуліся, або вернуцца з войска ў свае аколіцы, вёскі ці мястэчкі.

(аа)

Цэны

Цэны на рынку ў Беластоку

жыта 100 кг	230—240 зл.
пшаніца 100 кг	340—350 зл.
авёс 100 кг	270—280 зл.
бульба 100 кг	110—120 зл.
сена вязка	10—12 зл.
саланіна 1 кг	—27 зл.
масла 1 кг	48—50 зл.
цыбуля 1 кг	14—16 зл.
смятана 1 літр	15—16 зл.
яйка пара	3,00—3.20 зл.

1С сакавіка ў Беластоку адбылося мерапрыемства пад загалоўкам «Падвяі або а моўся», у якім выступала між іншымі міс Польшчы, Аліцыя Баброўская.

На здымку: Аліцыя Баброўская перад выхадам на сцэну.

Толькі для закаханых

Сардэчныя тайны

Ларыса з Гайнаўкі піша: «Дарагое «Сэрцайка», мне 17 год, я закончыла школу і жыву з бацькамі. Нядаўна я пазнаёмілася з Пятром. Мы з ім так падружылі, што кожны дзень спатыкаемся і вырашылі пажаніцца. І я і Пятро хочам, каб гэта як найхутчэй адбылося. Бацькі і знаёмыя адмаўляюць, кажуць, што гэта непрадуманы крок, што мы абое яшчэ надта маладыя і «зеляніну» маем у галовах. Я з гэтым нязгодна. Нас з Пятром спалучаюць гарачыя любоўныя пачуцці.

Што парадзіш мне, дарагое «Сэрцайка».

АДКАЗ: Дарагая Ларыса! Абое Вы маладыя, Пятро не мае ніякай прафесіі, ні жыццёвага вопыту. Ці Ты калі падумала аб гэтым?

Пішаш, што Вас спалучаюць гарачыя любоўныя пачуцці. Хоць яны сапраўды гарачыя, то аднак можаце пачакаць пакуль Пятро адслужыць войска, навучыцца якой прафесіі, каб у будучыні мог забяспечыць табе, а таксама дзецям, матэрыяльны быт.

Праз гэты час Пятро памужнее, пасталее. Ты таксама лепш пазнаеш жыццё.

СЭРЦАЙКА

Заслужаны юбілей

На Беласточчыне мала ёсць такіх людзей, якія-б не ведалі і не чулі прыгожых частушак у выкананні гарадоцкіх жанчын, — за імі ўжо больш чым 230 выступленняў. На ўрачыстасці свята жанчын калектыў атрымаў агульны дыплом за сваю працу, апрача таго кожная ўдзельніца гуртка, а таксама двух мужчын: настаўнік Сцяпан Зенюк і Раман Вайткоўскі, атрымалі асабістыя дыпломы. Удзельніцы: Ніна Мушынская, Ніна Ціванюк, Аўгіння Савіцкая, Аляксандра Яроцкая і Ніна Грыцук атрымалі грашовыя ўзнагароды ад Павятовага Аддзела культуры і кніжныя ўзнагароды ад ГП БГ-КТ.

Штопраўда даўнейшы жаночы хор ужо не існуе, многія выступілі, аднак 5 успомненых вышэй асоб не апусцілі рук. Яны ў далейшым маюць падрыхтаваны рэпертуар песень, апрача таго рыхтуюць пастаноўкі п'ес. Ужо колькі разоў выязджалі ў навакольныя вёскі, дзе ставілі п'есы на беларускай мове. У IV гадавіну існавання мастацкага гуртка ставілі п'есу Далецкіх — «Міхалка».

На вечары прысвечанаму падвойнаму святу выступалі таксама школьнікі гарадоцкай школы з пастаноўкай «Балляды» Ю. Славацкага. Пасля мастацкай часткі адбылася вясёлая вечарынка.

М. Х.

Падзяка

Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства дзякуе праўленню Гміннага кааператыва Саюза сялянскай узаемадапамогі (ЗСХ) у Міхалове за аднаразовую грашовую дапамогу ў суме 1.000 зл., якую ЗСХ прызначыла на дзейнасць павятовага Аддзела БГ-КТ у Міхалове.

Рэдакцыйная пошта

Л. Л. — Верш «Вспомнене» (на польскай мове) мы атрымалі. Не верыце ў поспех Вашага верша. Мы таксама не верым, таму друкаваць не будзем.

НІНА ШАТЫЛОВІЧ — Варшава. Верш «Падляша» атрымалі. Надрукуем. Пішыце больш.

Е. К. — Верш «ЗВМ» атрымалі. Нажаль, з мастацкага боку слабы.

Ю. І. — Верш «Як жыве гаспадар на вёсцы» атрымалі, але «прапусціць» (як Вы пішаце) яго не можам па той прычыне, што ён вельмі далёкі ад агульна прынятых паэтычных норм.

Д. Захарчук — Трасцянка. Вашай справе будзем інтэрвюіраваць.

М. КРАСОЎСКІ — Клейнікі. Дзякуем за ліст. Пішыце ў далейшым.

Усякая ўсячына

ПОМСТА

Сыны фабрыканта ѓбутку Алёстра ў ЗША не любілі свайго бацькі і чакалі ягонай смерці, каб захапіць маёмасць.

Якое было расчараванне, калі пасля смерці бацькі было выяўлена завяшчанне. Бацька запісаў 87.000 штук чаравік на правую нагу для сына Роберта, а столькі-ж левых для сына Эдуарда забараняючы паміж імі абмену.

АУТАМАБІЛЬНЫ ЗАКОН

Калі ў Англіі з'явіліся на вуліцы першыя аўтамабілі, быў выданы закон наступнага зместу:

«Механічныя павозкі (аўтамабілі) мусяць быць кіраваны прынамсі праз тры асобы. Яны могуць ездзіць па горадзе з хуткасцю ні большай, чымсь тры кілометры на гадзіну, а за горадам — 6 км на гадзіну. У населеных мясцовасцях перад павозкай павінен бегчы чалавек з чырвоным сцяжком».

ЦЯМЛІВЫ ВЯЗЕНЬ

У горадзе Сан- Францыско ўцёк з турмы вязень Норман Дайль. Але турма знаходзіцца ў сярэдзіне горада.

Як прайсці праз горад у паласатым арыштанцкім адзенні?

Але на ўсё можна знайсці раду. Вязень прычапіў на грудзі картку паперы з надпісам: «З падзякай прымаюцца невялікія даткі на былых вязняў», і трымаючы перад сабой шапку, спакойна шпацыраваў на вачах у паліцыі па вуліцах горада.

МОЖНА МУР ПРАБІЦЬ ГАЛАВОЮ

«Галавою муру не праб'еш» — вучыць народная прымаўка. Аднак за грошы дык знойдуцца такія, якія гатовы даказаць, што гэта няпраўда.

Джон Добэр з Чыкаго (ў Амерыцы), пайшоў у залог, што ён праб'е галавою цагляны мур. Чатыры з паловай гадзіны ён тоўк галавою ў мур, а ўсё-ж-такі мур паддаўся і Дабэр выйграў залог.

ДОБРАЯ ПРАМОВА

— У добрай прамове — сказаў Ідэн — былы англійскі прэм'ер-міністр — мусіць быць добры пачатак і добрае заканчэнне. Але найважнейшае, каб пачатак быў блізка канца.

НАЙДАУЖЭЙШЫЯ ВУСЫ

Найдаўжэйшыя вусы загадаваў некалі Рой Джон з Глазго. Яны маюць разам 42 сантыметры.

Гасціна ў чорта

Тупая дрымота ахутвала мае мазгі. Неяк не згледзеў, калі і як заглядзеўся я на столь, як-бы меўся знайсці на ім тэму да фельетона. На жаль на столі не толькі тэму, а нават мухі не было.

— Каб іх чорт узяў такія справы — вылаяўся я з нуды, і толькі выrваліся мне гэтыя словы, як навакол запахла серай. Я павярнуў галаву, бачу стаіць ён, рыжы, побач: з іранічнай усмешкай, злавесным бліскам у вачах, апрануты ў чорны касцюм з моднай мушкай. З выгляду змахваў на эстраднага артыста, аднака-ж кручкаватыя пальцы і рожкі, што тырчэлі з-пад кучаравых валос, выяўлялі яго прафесію.

— Вы ўспаміналі мяне? — вымавіў «госць» ахрыпшым голасам.

— Выбачайце, мімаволі вырвалася мне гэтае слова — дрыжачым голасам апраўдаўся я.

— Хе, хе, хе! — дзе я не з'яўлюся — там зараз кожнаму дух займае... Табе дзядзька ўжо ў пекла пара — заўважыў «госць». Хацеў я засупярэчыць, але не паспеў. Хтосьці пацягнуў мяне за нагу, у вушах зашумеў вецер, бліснула маланка, ударыў гром і я апынуўся ў пекле.

Мой праваднік расчыніў вароты: перада мною знаходзілася вялікая плошча, застаўленая агромністымі катламі з гатуючыйся смалою. Каля кожнага катла стаяў чорт з трызубцам. Калі ў якім катле выныpала галава паверх смалы, дзяжурны чорт папіхаў яе трызубцам на дно.

— А дзе — пытаю — нашы мучацца? Ён адыйшоў некалькі крокаў і паказаў мне кацёл з надпісам «Тутэйшыя». Я здзівіўся — чорта з трызубцам тут не было.

— Чаму тут за парадкам не сочаць? — спытаў я прыдзірліва, здаволены, што змагу напісаць фельетон аб бязладдзі ў пекле.

— Э, браток! У гэтым катле людзі асаблівыя, яны самі за парадкам сочаць, як толькі адзін галаву высуне, іншыя схопяць яго, ды ізноў на дно пацягнуць. За апошнімі словамі чорт схапіў мяне і з размаху кінуў у кацёл. У гэты момант я трэснуўся ілбом у стол і... прачнуўся.

Лоб аж трашчаў ад болю. У думках перасоўвалася ўсё тое, што бачыў у васне і я падумаў: многа ў нас людзей зайздросных, якія так і імкнуцца ўцягнуць бліжняга ў мутнасць. Некаторыя займаюцца толькі плёткамі і недаразуменні сярод суседзяў сеюць.

У згуртаванасці сіла, дарагія чытачы, і таму трэба к чорту пасылаць усіх, хто хоча разбіваць адзінства.

Дзядзька Лявон

Даказала

Сядзіць мужык, стругае бульбу і кажа да жонкі: — Скажы ты мне, навошта Бог стварыў бульбу?

Жонка адказвае: — Дурны ты, не ведаеш на тое, каб і бедны чалавек меў з каго скуру дзерці.

(а)

Незразумела

Дырэктар прадпрыемства вярнуўся ўсхваляваны з канферэнцыі і даў загад двум рабочым, каб выкінулі тапчан з яго кабінета. Стройная сакратарачка ўбачыўшы гэта ўбегла збянтэжаная ў кабінет і пытае:

— А што, таварыш дырэктар, я ўжо не буду працаваць? (а)

Без слоў.

«Малайцы» з Канюкаў

Самі бачымо, у Канюках
Хлопцы там героі,
На забаву кожным святам
Спяшаць грамадою.

Запрагаюць коні,
Лёскаюць важжамі,
То яшчэ праверацъ
Ці усе з нажамі.

Заедуць да вёскі
Абы да якое,
Дзівуюцца людзі,
Што з імі такое.

Накупляюць водкі,
У павал нап'юцца,
Нападуць чужога,
Зараз-жа й паб'юцца.

Колькі яны ў Плёсках
Шкоды нарабілі,
Многа у шпіталю,
Аднаго забілі.

А карысць якую
З таго яны маюць?
Вось карысць якая —
З турмы не вылазяць.

Ну, а што за радасць
Што яны ваююць?
Самі гэта бачым —
Маладосць марнуюць.

Не бярыце, хлопцы,
З Канюкаў прыкладу
Не будзе на свеце
Тады у нас ладу.

Узбагацеў

Было двух сяброў. Аднойчы адзін з іх паклікаў другога ў госці.

Прыйшоўшы, той убачыў цэлы стол застаўлены рознымі цудоўнымі блюдамі. На жаль усе гэтыя блюды былі пустыя, толькі на адным ляжаў вельмі маленькі кусочак мёду. Паглядзеўшы на гэта госць сказаў:

— Ого, што я бачу, мой сябра ўжо вельмі ўзбагацеў, нават адну пчалу купіў. (аб).

Падалянска-стачкоўская «баталія» ў Белавежы

...Яны рушылі ў атаку
Без гармат і без гранатаў,
Толькі крэсламі махалі
А ілбы усё-ж трашчалі...

Вялізны плакат, моцна прыклееены да сцяны кніжнага магазіна, апавяшчаў усім жыхарам Белавежы, што сёння 8 лютага 1958 года, у зале кіно «Зубр» адбудзецца цудоўнейшая з цудоўных забава. Унізе на плакаце было дапісана: «Буфет багата забяспечаны».

Натоўп гаманлівай моладзі, што сабраўся ля плаката, усхвалявана гудзеў:

— Трэба абавязкова пайсці. Такая забава не заўсёды тут бывае.

Роўна ў 20 гадзін з залы кіно пачуліся прарэзлівыя зыкі «румбы».

Прайшло некалькі хвілін — і танцавальная зала бітком запоўнілася маладымі, прыгожымі, стройнымі, як бярозкі, белавежскімі дзяўчатамі. Хлопцаў у Белавежы вельмі мала ў параўнанні з дзяўчатамі, таму апошніх на забаве заўсёды многа больш. Выбірай сабе, якую душа захоча, ёсць з чаго выбіраць! Зірне на цябе такая лясная русалачка, кіне на цябе свой глыбокі позірк з-пад доўгіх вейк, і закалоцішся, задрыжыш, чалавеча, як той асінавы ліст.

І танцаваць нашы дзяўчаты любяць, і хлопцаў на вагу золата цэняць (таму, што тут іх мала). Толькі белавежскія хлопцы не дацэньваюць гэтага. Ім там не да танцаў. Абы гарэлкі нахлёбацца ды пабуяніць.

Так і сёння. Прайграў аркестр усяго некалькі танцаў, а хлопцаў як-бы хто памялом вымеў — у танцавальнай зале са свечкай ніводнага не знойдзеш. Усе ўжо ў буфеце сядзяць, кілішкі перакульваюць, гарланяць. Толькі дым папяросны адтуль клубамі валіць. Сапраўды, нібы ў той славутай карчме «Рым», дзе пан Твардоўскі з хеўрай бавіўся. Гарэлкі ў буфеце не перапіць — яе тут сапраўднае мора, абытолькі грошы былі.

Нахлёбаўшыся ўдосталь, ледзь варочаючы языкамі, якія калом сталі ім у горле, хлопцы з памутнеўшымі вачыма рынуліся ў залу.

Вось цяпер дык і загуляць зусім дарэчы. Вось дык аказія па-свойму, па-кавалерску, «разлічыцца» падалянцам са стачкоўцамі. Ужо здаўна так павялося, што яны заўсёды «катоў дзяруць» і толькі зачэпку шукаюць, каб пабіцца. А каб спытаў каго, за што, — дык, напэўна, ніхто з іх не змог-бы растлумачыць. Мабыць, традыцыя ўжо такая...

Раптам пачуўся баявы вокліч нейкага задзірыстага падалянца:

— Хлопцы, біць стачкоўцаў!

— Ура!.. — грымнулі яму ў адказ паплечнікі.

Стачкоўцы таксама не з баязлівых, не ўцяклі адразу. І пайшлі тут у рух шклянкі, бутэлькі, талеркі; затрашчалі крэслы на ілбах белавежскіх хлопцаў. А ілбы ў іх моцныя, быццам у зуброў, не разаб'еш абы якім крэслам. Таму неўзабаве з крэслаў толькі трэскі пасыпаліся. Калі не стала крэслаў, пайшлі ў рух нажы. Вынік гэтай баталіі быў сумны: аднаго з падалянцаў парэзалі.

У той час, калі пачалася забава, на «пастарунку» МО ў Белавежы сядзелі два міліцыянеры і, сонна пазяхаючы, аб нечым гутарылі:

— А мо' на забаву пайсці паглядзець? — лаканічна заўважыў адзін.

— Ці ты з глузду з'ехаў? — запярэчыў другі. — Там-жа зараз панапіваюцца, біцца пачнуць... Калі табе патыліца свярбіць, дык ідзі, — іранічна закончыў ён.

Нібы ў адказ на гэта, з боку кіно «Зубр» пачуўся прарэзлівы крык, і шум бойкі.

— Ну, вось пачалося, — прамовіў дрыжачымі губамі міліцыянер. Хутчэй зачыняй дзверы, а то яшчэ сюды ўварвуцца, — падганяў ён таварыша.

Прайшоў нейкі час, а міліцыянеры ўсё яшчэ стаялі, спадзяючыся на нешта нечаканае. На двары было ўжо ціха.

— Заціхлі, мабыць, ужо канец, — прамовіў адзін з палёгкай.

— Ну, то й дзякуй Богу, добра, што хоць сюды не нахлынулі, — адказаў другі, беленькай хустачкай выціраючы пот з твару.

— Тады пойдзем паглядзім, — унёс прапанову першы.

— Цяпер можна, — згадзіўся другі.

Яны вышлі на двор.

ТАНКАЎ